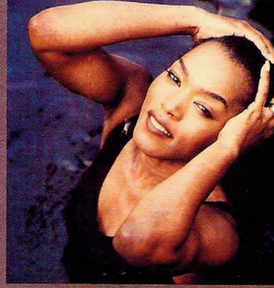
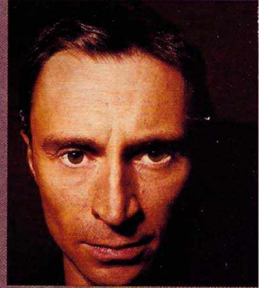
SİNEMA'NIN ÜCRETSİZ EKİDİR

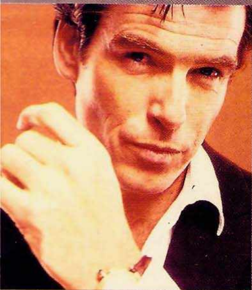
'90

DOKSAN'LI YILLAR-2

OYUNCULAR

Çıkış Yapanlar

Sert Erkekler

"Arıza"lılar

"Indie" Starlar

- **Romantik Komedinin Geri Dönüşü**
- **Westernde Reformist Rüzgarlar**
- **Aksiyonda Sınır Yok**

Yüksek teknoloji büyüleyici güzelliğin hizmetinde...

İzmirli hanımlar üstün teknolojinin desteğiyle büyüleyici güzelliklerini keşfedecekler...

VÜCUT ANALİZİ • SELÜLİT TEDAVİSİ • INFRA SNELLA İLE BÖLGESEL ZAYIFLAMA • BENZERLERİNDEN ÜÇ KAT ETKİLİ SİSTEMLE LENF DRENAJ MASAJI • BİLGİSAYARLA CİLT ANALİZİ • POURELLE ÜRÜNLERİ İLE CİLT BAKIMI VE • ÜRÜN SATIŞI • ULTRASONIC PEELING • KIRIŞIK VE LIFTING TEDAVİSİ • FİLTRELİ MAKİNADA 8-12 DAKİKALIK SEANSLARLA GÜVENLİ BRONZLAŞMA

STUDIO AESTHETICS

MİTHATPAŞA CAD. NO:747/1 SADIKBEY - İZMİR Tel.:0.232. 232 99 51

idol - 212 266 90 09

1 NUMARA HEARST

Yönetim Kurulu Başkanı
ÖNAY BİLGİN
İmtiyaz Sahibi
ERCAN ARIKLI
Genel Yönetmen
MEHMET E. DEMİREL
Genel Yönetmen Yardımcısı (Yayın)
AHMET ÖRS

Genel Yayın Yönetmeni
(Sorumlu)
MEHMET AÇAR
Yazı İşleri Müdürü
CEM ALTINSARAY
Görsel Yönetmen
FİLİZ DAL
Yazarlar
TUNA ERDEM
UYGAR ŞIRIN
SEVİN OKYAY
UĞUR BEYAZIT

Genel Müdür
KEMAL GÜLER
Genel Müdür Yardımcıları
RANA KARLIDAĞ
ECE ARMAN
Reklam Grup Müdürü
ESRA ORGA
Müşteri Temsilcisi
ARZU ÇAKARLI
Rezervasyon Teknik Müdürü
İSMAİL KARPUZOĞLU
Rezervasyon
AYFER KOÇ
502 80 90/91

Genel Yönetmen Yardımcısı (İdari)
AYŞE BARIM
İnsan Kaynakları Koordinatörü
ŞAKİR GÜLSEVER
Tanıtım Koordinatörü
NÜKHET SARIOĞULLARI
Tanıtım Sorumlusu
AYÇA DEMİRAY
Tanıtım Görsel Yönetmeni
NACİ YAVUZ
Promosyon Koordinatörü
NERGİS ARDA OK
Promosyon Sorumlusu
ASUMAN KARABACAK
Teknik Koordinatör
FAZIL MECİT
İdari İşler Sorumlusu
FETHİ MEHMET KÜÇÜKAKALIN

SİNEMA
1 NUMARA HEARST YAYINCILIK A.Ş.
ÜRÜNÜDÜR
Yönetim Yeri: Basın Ekspres Yolu,
Medya Plaza, 34540 Güneşli/İST.
Tel: (0212) 502 84 79 - 80
Faks: (0212) 502 83 85
DAĞITIM
Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.
(0212) 624 30 00 (PBX)
BASKI
Mısırlı Matbaacılık A.Ş. Tel: (0212) 642 90 80

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SİNEMA dergisine, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

Okur Hizmetleri Servisi: 502 89 26-5 hat Fax: 502 89 31
Internet adresi: abone @ 1numara.com.tr

HERKESE VE HER ZEVKE...

Seksenli yıllar sineması üzerine hazırlanan bir ekte oyuncular için "'Arıza'lılar" diye bir kategori yapar mıydık? Yapsak bile bu kategori 90'lı yılların "'Arıza'lılar"ı kadar kalabalık olur muydu?
Sanmıyorum...
Katiller, sapıklar, sıradışılar ve "kötü"ler için günümüz sinemasında gerçekten çok geniş bir alan bir var. Bu alanın popüler ucunda "Kuzuların Sessizliği"nde Anthony Hopkins'in canlandırdığı Hannibal Lecter karakteri duruyor, öteki ucunda ise Harvey Keitel'ın "Bad Lieutenant"ta canlandırdığı kötü polis karakteri...
Kevin Spacey'nin aynı yıl içinde "Olağan Şüpheliler" ve "Yedi"de çizdiği portreleri, Samuel L. Jackson'ın Tarantino filmlerinde canlandırdığı karakterleri düşünün... Liste uzayıp gidebilir.
Kesin olan tek şey "kötü adamların" sinema sanatında terfi ettiği gerçeği. 90'lı yıllar sineması nasıl bir şey diye soracak olursanız verilecek onlarca yanıttan biri de 90'ların karanlık bir ruha sahip olduğu gerçeğidir...

• • •

Peki, daha önceki 10 yılların sineması üzerine yapılan bir ekte oyuncular için "'Indie' Starlar" diye bir kategori hazırlamamız mümkün müydü? Hiç sanmıyorum. Oysa 90'larda böyle bir şey yapmasak işimizi ciddi biçimde eksik yapmış olurduk...

• • •

90'ların bir başka karakteristik özelliği de türlerin karışması... 80'lerin sonunda, 90'ların başında türlerin kalıplarıyla özgürce oynanıyordu, şimdi ise tek bir film janrının özelliklerini taşıyan saf bir film bulmak giderek zorlaşıyor. Bugün saf bir aksiyon filmine rastlamak çok zor. Bütün türler içiçe geçmiş durumda.

• • •

80'ler, 40'lı yılların filmlerine bir geri dönüş, özellikle de 60'lı ve 70'li yılların "serbest ruhlu" disiplinsiz sinemasından bir kaçıştı. 90'lar ise özellikle 70'lerin sinemasına dönen filmleriyle hatırlanacak. Tarantino'nun işleri ve Soderbergh'in "Aşk ve Para"sı da bu bağlamda özel olarak anılacak filmler...

• • •

Western saf bir tür değil artık. Fakat "yalnız kovboyun Vahşi Batı'daki serüvenleri" formülü bugün aksiyon ve özellikle de bilimkurgu sinemasının vazgeçilmez formüllerinden biri oldu.

• • •

90'ların en şaşırtıcı gelişmelerinden biri romantik komedinin yeniden moda olmasıydı. Bir yanda karanlık bir şiddet öte yanda iyimser mutluluk tabloları... Kısaca, 90'larda herkese ve her zevke göre film çekildi.

MEHMET AÇAR

Son on yılda çıkış yapan birçok oyuncu var. Bizim kastettiklerimiz piyasaya yeni çıkmış olanlar değil, bir süredir sinema dünyasının içinde olduğu halde 1990'larda kendini gösterenler, bir avuç seyirciyle sınırlı olmaktan kurtulanlar, çabalarının karşılığını fark edilmek suretiyle alanlar. Bir kısmı ise, uzun bir kış uykusunun ardından eski günlerine döndü. SEVİN OKYAY

Çıkış Yapanlar

MORGAN FREEMAN

Aslında onu tanımlamak için iki kelime yeterli: En iyisi. Hiç çaba harcamıyor gibi, karakterin bitip Freeman'ın başladığı noktayı anlamıyorsunuz. Bu yüzden çok ödül kaybetti. Tanrı vergisi yeteneğini uç noktasına kadar geliştirmiş ama, oyunculuğunu gözümüze sokmuyor. İşin doğrusunu yapıyor, kendine güven ve sezgi saçıyor. Filme kendi başlarına ağırlık kazandıramayan genç yıldızların baş destekçisi. Asla sahne çalmaz, zaten ihtiyacı da yok, çünkü yer aldığı her planda perde onun. Abartıdan olabildiğince uzak. Kötü oynamak elinde değil. Üç kez Oscar adayı oldu, her yıl olmalıydı. "Street Smart" hariç Oscar alamayışı, Akademi'nin, önyargılı değilse eğer, oyunculuktan anlamayan bir kurum olduğunu kanıtlıyor.

DANIEL AUTEUIL

Avrupa, özellikle Fransız sinemasının dünya çapında oyuncuları var. Bunlardan biri, Daniel Auteuil. Kuşağının iyi aktörlerinin en iyisi. Gerard Depardieu kadar sert hatlı bir yüzü yoksa da, rollerin içinde kaybolmasını zorlaştıran çok karakteristik hatları var. Asimetrik bir Picasso yüzü. Ama gene de kayboluyor. Hem acı çeken adamı oynadığı filmler sizi yanıltmasın, çünkü komediyle başladı. Gezginci operacıların Cezayir'de doğmuş oğlunun ilk oyunculuk deneyimi, müzikal komedilerde. Genellikle güzel aktrislerle başrol paylaşan ödüllü aktör, ilk filminde de Catherine Deneuve ile oynamıştı.

KIM BASINGER

Yirmi filmin sonunda Oscar ve Altın Küre'yle tanıştı. Kim Basinger, güzel kadın olmakla işi götürmenin sınırına

gelmişken iyi oyuncu sınıfına girmeyi başardı. Aktris, Mickey Rourke'un onun hevesli ağzını kiraz ve saireyle doldurduğu "Dokuz Buçuk Hafta"da, tam bir aşk esiresi teslimiyeti içindeydi. Sabık Bond Kızı (Asla Asla Deme), Metod'la hiç ilgili değil ama ("Allah Stravinsky'den razı olsun ama, adını bile telaffuz edemem"), pulp-noir "L.A. Confidential"da içinden ışık geçen saçlarını Veronica Lake stili tarayan fahişe rolüyle, Stravinsky'ye gerek olmadan ödül aldı, bütün günahlarını affettirdi. Doğrusu, hak etmişti.

JULIETTE BINOCHE

Leos Carax'ın anlamsız ciddileştirici etkisinden uzaklaşmak, Juliette Binoche'a yaradı. Fransa'nın en pahalı filmi olan ve üç yılda çekilen son ortak işleri "Köprüüstü Aşıkları" gişede çöktükten sonra, Carax ve Binoche ayrıldı, aktris özgürlüğüne kavuştu. Ona göre, karakterleri seyahate çıkmış insanlar. Hayatını etkilemiyorlar. Herkes Oscar'ı

Lauren Bacall'ın almasını beklerken, "İngiliz Hasta" ile bir altın heykelciği kapıp götürmekten de pek etkilenmedi. Şeffaf yüzlü bir kadın, yüzünde neler olup bittiğini görebiliyorsunuz. Öte yandan, narinliğinin ardındaki kuvveti hissediyorsunuz. Kolayca kızarıyor, gülüp ağlıyor.

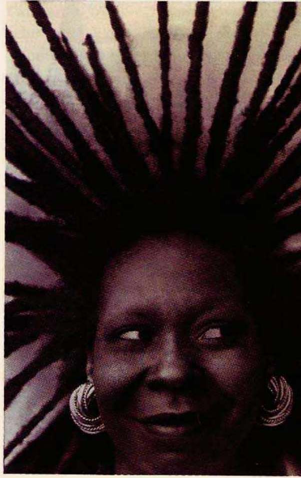
JUDY DAVIS

Eşsiz Judy Davis, başrol oyuncusu karizmasına sahip bir karakter oyuncusu. Sinemada, Burroughs'dan (Naked Lunch) Lawrence'a (Kangaroo), edebi filmlerin sinematik kahramanı oldu: Zevce ya da sevgili, ilham perisi, hayalet senarist, edebiyata yönelen çirkin ördek yavrusu ya da George Sand, hepsini aynı inandırıcılıkla oynuyor. Zeka saçmakla kalmıyor, oynadığı her filmin ilgi odağı, bir numaralı sahne çalıcısı oluyor. Her türlü ilişkideki nevrozla, belirsizlikle mükemmelen başa çıkıyor. Özgürlük ile yalnızlık arasındaki tehlikeli çizgide kasten at oynatıyor. Bir aşk ilişkisinde yanlış kararı almasını seyretmek, ağır çekimle araba kazası izler gibi büyüleyici (Bkz.: "Husbands and Wives"). Judy Davis, erkeklerin en karanlık korkusunu cisimlendiriyor:. Kadınlar yalnızca erkekler olmadan değil, seks olmadan da yaşayabilir.

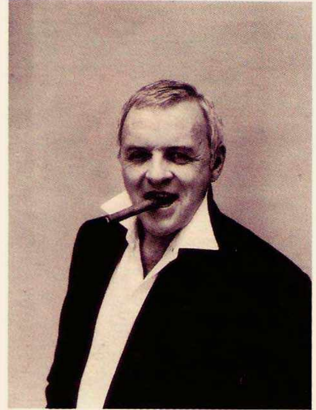
WHOOPI GOLDBERG

Whoopi Goldberg'i sevseniz de, sevmeseniz de o abartılı komedyenin altında iyi bir aktrisin gizlendiğini inkar edemezsiniz. Amerikan sahne, TV ve sinemasının hem ciddi, hem komik yıldızı sekiz yaşından beri sahnede. 1974'te beri de çeşitli drama ve doğaçlama truplarında çalıştıktan sonra, tek kişilik "Spook Show" gösterisiyle ABD ve Avrupa'da başarılı bir turne yaptı. Spielberg'in "The Color Purple" (1985) ile Broadway'den sinemaya geçti. Ona Oscar adaylığı da kazandırırken yeteneğini kanıtlayan çok dokunaklı bir performanstı. Oscar'ı "Hayalet"le aldı. Bir erkek oyuncuya dayanmadan filmine iş yaptırabilen ender aktrislerden biri. Ne yazık ki gürültülü komedileri seçti.

ANTHONY HOPKINS

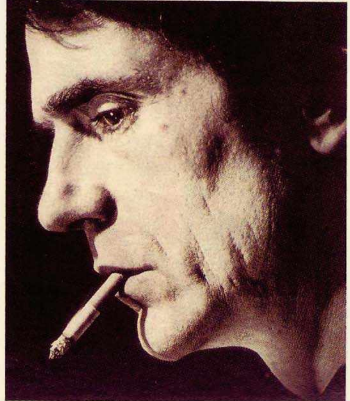
Anthony Hopkins, son yedi yılda dört kez Oscar'a aday oldu ve perdede sadece 27 dakika göründüğü filmle aldı. Hani insan etinin fava ve Chianti şarabıyla iyi gittiğini söylediği film. Hopkins kılını kıpırdatmadan, insanda tahammülünün son haddine gelmiş duygusu uyandırabiliyor. Oliver Stone'a göre, kelimenin en iyi anlamıyla bir "karakter" aktörü. İngiltere'yi, Shakespeare'i ardında bırakma kararı aldığından beri yıldızı yükseliyor, filmlerden aldığı para da. Halinden memnun. Performansları artık gerginlik ve tedirginlikten değil, rahatlıktan kaynaklanıyormuş. Sağda

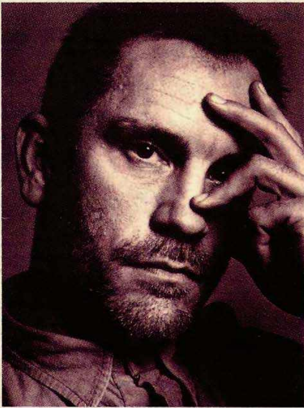

solda oyunculuğun hiç de ciddiye alınacak bir meslek olmadığını söylüyor. Bu kadar iyi oynuyorsan, söylemesi kolay tabii.

JEREMY IRONS

İngiliz sinemasının en seçkin aktörlerinden Jeremy Irons, iyi ki bir oyunda rol aldığı için veterinerlik okulunun sınavında başarılı olamamış. Çünkü bu sayede oyunculuğu seçti. Önce West End'de "Godspell"le adını duyurdu, Broadway ve bir Tony ödülü sonra sinemaya geçti. 1980'den beri sinema seyircilerinin karşısına, daha çok acı çeken, düşünen karakterlerle çıkıyor. "Fransız Teğmenin Kadını"ndan itibaren özenle seçilmiş film rolleriyle ve unutulmaz BBC mini dizisi "Brideshead Revisited"le büyük başarı kazandı. Byron'u hatırlatan fiziği, kadife gibi yumuşak sesiyle (entelektüel) kadınların sevgilisi, son yirmi yılın en iyi aktörlerinden biri.

JOHN MALKOVICH

John Malkovich de oyunculuğun gereğinden fazla ciddiye alınmaması gerektiğine inananlardan. Başkalarının ayılıp bayıldığı bazı karakterlerini gülünç buluyor. Başına buyruk gençliğinde Steppenwolf Tiyatrosu'nu kurmuş. Joan Allen'ı da o sıralar çok korkutmuş ama, oyunculuk dünyasına da kazandırmış. Çok güvenilir bir oyuncu. "Ateş Hattı"ndaki kötü adamda bile yaşayan bir karakter yaratıyor. Güvenilir, istikrarlı, sinir bozacak kadar iyi. Sivri dilli, yılankavi, Mefisto'nun oğlu. Parıltısı hiç eksik olmuyor ama arada inandığı bir senaryoya rastlarsa, gerçek yeteneğini bizden esirgemiyor

FRANCES MCDORMAND

iyi oyuncuların hakkının teslim edilmesi iyi seyircileri mutlu ediyor. Frances McDormand "Fargo"daki mutlu zevce - hamile polisle Oscar alınca, onun epeyce bir vakittir farkında olanların yüreğine su serpildi. Vaiz kızı McDormand, sahne eğitimini Yale'de gördü. Broadway'de "Arzu Tramvayı" ile Tony aldı. Sinemaya, şimdiki kocası Joel Coen'in "Blood Simple"ı ile geçti (Coen'lerin de ilk filmiydi). "Mississippi Burning"de, hoyrat şerif muavininin dayak kurbanı karısındaki müthiş performansıyla Oscar adayı oldu. "İnsan kendini tam anlamıyla değiştiremez ama işinizi iyi yaparsanız oynadığınız karakter olduğunuzu sanırlar" diyor. Ne yani, şimdi o hamile ve sarışın bir Minnesotalı polis değil mi?

LESLIE NIELSEN

Leslie Nielsen herhalde yatıp kalkıp Allah'a dua ediyordur. Daha doğrusu, bu parodi işini icat edenlere, ZAZ ekibine. Bir atlı polisin oğlu ve İkinci Dünya Savaşı pilotu olan Kanadalı aktör, radyo ve DJ'likten tiyatroya geçti. Martha Graham'la dans çalıştı. Önce birçok dizi ve filmde oynadığı TV'ye (aslında, bir TV starı sayılabilir), sonra da 1950'lerin ortasında sinemaya geçti. Başroller, yardımcı roller oynadı. Sevimli karakterleri, sinsi ya da korkutucu tipleri canlandırdı. Oyunculuktaki yerini ise, "Airplane!"le buldu. Artık başlı başına bir marka.

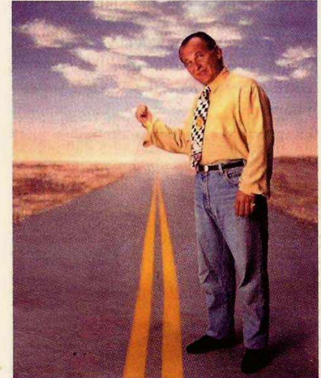
LIAM NEESON

Liam Neeson, Kuzey irlandalı, boylu boslu, yakışıklı, ciddi aktör. İrlanda sahnesi, İngiliz ve Armerikan sinemasının en önemli oyuncularından. Katı Katolik ailenin oğlu, uzun boylu bir figüran arayan bir ilan sayesinde oyunculuğa başlamadan kamyon şoförlüğü ve amatör boksörlük yapıyordu (evet, o burun oradan). Onu keşfeden John Boorman'ın "Excalibur"undaki Sir Gawain'den beri sahne ve perdede güvenilirliğini kanıtlıyor. Şimdilik en önemli rolü, Oscar Schindler.

JOE PESCI

Ona Robert De Niro'nun çömezi diyenler var. Ama Joe Pesci, artık Bobby'siz de oynuyor, parodilerde başrole bile layık bulunuyor. Sert gangsterleri canlandırmaya yatkın Pesci, şimdi kendi seyircisine sahip. Bir işçinin oğlu, beş yaşında sahneye, on yaşında TV'ye çıktı. Joe Ritchie adıyla plaklar yaparken vodvile başladı. İlk filmi "The Death Collector"dan (1975) sonra Hollywood'a gitti, aradığını bulamadı. Tam oyunculuğu bırakacaktı ki, "Kızgın Boğa" geldi, Oscar adayı oldu. "Goodfellas"

(1900) ona bir Oscar getirdi. Komedilerde de aynı gürültücü, abartılı, Pesci tavrıyla oynuyor.

JEAN RENO

Juan Moreno adıyla Casablanca'da doğan Jean Reno'yu bir anlamda Luc Besson'un yarattığını söylemek yanlış olmaz. Annesiyle babası, faşistlerden kaçan İspanyollardı. 1960'da iltica ettiği

Fransa'nin A-Listesi iki aktöründen biri (diğeri, Depardieu). Bu sağlam karizmalı başrol oyuncusu kötü filmlerle bile itibarını zedelemiyor (French Kiss), büyük bütçeli aksiyonlarda ön plana çıkabiliyor (Görevimiz Tehlike). Sadece "Nikita"nın Temizlikçi'si değil, iyi de bir komedyen. "Ziparetçiler"de olduğu gibi abartılı, ya da "Roseanna"daki gibi romantik. Ona göre komedi, ciddi bir şeyden yola çıkmalı. Karakterleriyle duygusal bağ kuruyor.

TIM ROBBINS

Tim Robbins 1.95.'e yakın boyuna rağmen kimseye tepeden bakmayan sakin bir star. "Dead Man Walking"i yazdı

yönetti, "Bob Roberts"ı da. İlkiyle, büyük aşkı Sarandon'a nihayet Oscar kazandırdı. Otuzdokuz yaşında, gerçek bir New Yorklu, liberal. Bebek yüzünün gerisinde toplumsal bilinci olan, düşündüğünü söyleyen bir adam var. Bugünkü durumunu Robert Altman'a borçlu: "Oyuncu", "Short Cuts", "Ready to Wear". Ama "Esaretin Bedeli"nde neredeyse Freeman kadar iyiydi, "Cadillac Man"e iriyarı, aptal ve boynuzlu koca tiplemesiyle hayat kattı. Ego sorunu yok, gösteriş yapmıyor, işini seviyor ve özgürlüğüne düşkün.

EMMA THOMPSON

Emma Thompson çağımızın aklı başında oyuncusu. Onu şatolarla malikanelerde, korseler ve eski giysilerle görmeye alıştık. (Howard's End, Günden Kalanlar, Carrington, Aşk ve Yaşam). Oysa alaycı, zehir gibi zekası var, esprili, temkinli. Thompson'un hedefini şaşmaz yeteneğinin ardında bir komedyen gizli. Sanki her çekimden sonra bu fevkalade İngiliz şeylerle alay edip kahkahalar atıyormuş gibi. Ne yazık ki "Kuru Gürültü"deki

Beatrice'inin dışında kimse ondan komedi istemedi ("Junior"ı saymıyoruz). Henüz kahkahalar evinde bir casus. Bir senaryo uyarlaması ile Oscar alan tek aktris, belki komedi yeteneğini ispat etme cesaretini de gösterir.

JOAN ALLEN

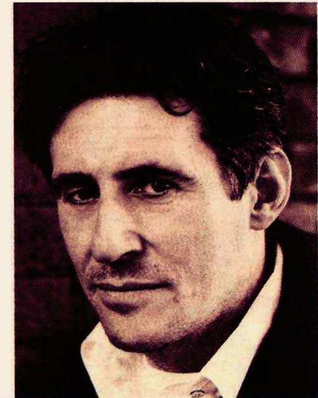
Bir tanesi, Chicago Steppenwolf Tiyatrosu üyesi Joan Allen. Broadway'de John Malkovich'le oynadığı "Burn This"le Tony aldı. "Nixon"un karısı Pat'le (öfkesi boynundan bile belli olarak) oscar adayı oldu. Washington'un cadısından, Salem'in mazlumuna geçti. Gene aday oldu. "Buz Fırtınası"nda banliyö hastalığının buz gibi altsularında yüzdü. Doğrusu o kendini zor

tutuşları, beklenmedik tepkileri, şaşırtan alevlenmeleri nereden çıkardığını anlamak zor.

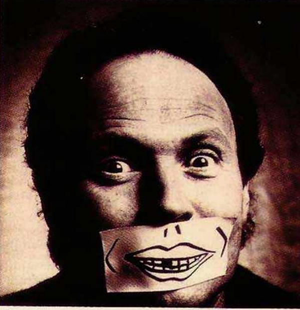
GABRIEL BYRNE

Bir sinema seyircisi Gabriel Byrne'ün nasıl farkında olmayabilir? Aktörlerin işleri üzerinde kontrol sahibi olamayacağını peşinen kabul etmiş İrlandalı Byrne, belki de rolü üzerindeki hakimiyetini sınırlarını doğru çizmesine borçlu. Ne de olsa, yapımcılık deneyimi de var. Rahiplik eğitimi ve öğretmenliğin ardından, oyunculuğa 29 yaşında başladı, ilk başrolünü 40'ındayken oynadı (Miller's Crossing). Hem müşfik, hem tehdit edici olsa da, rahatsız etmeyen bir yoğunluğu var.

BILLY CRYSTAL

Billy Crystal, Oscar töreni sunuculuğu için bu yıl da Emmy adayı. New York üniversitesi Film okulu mezunu bu popüler komedyen, gösteri dünyasının içinde büyüdü. Çok gençken stand - up komediye başladı. TV talk show'larıyla ve komedi dizisi "Soap"taki eşcinsel karakteriyle başarıya erişti. "Saturday

Night Live"a katılınca daha da popüler oldu. İlk romantik başrolü "When Harry Met Sally..." ile ve resmi tören sunucusu olarak tanınıyor. "Malzemene güvenmelisini, bir milyar kişi önünde olduğumu hiç düşünmem."

LAURENCE FISHBURN

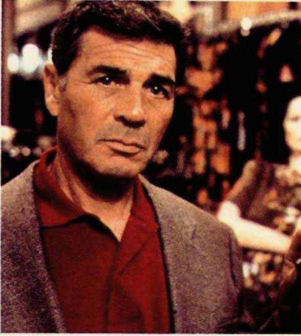
Laurence Fishburne, "Othello"daki rol arkadaşı Kenneth Branagh'a göre hem yumuşak kalpli, hem korkutucu. Aktör bu ikiliği rollerine büyük başarıyla aktarıyor. İster iyi, ister kötü adam oynasın, ister militan, ister sempatik ya da kötü kalpli olsun, 37 yaşındaki Fishburne,

sert gerçekleri hiç acımadan yüzümüze vurmakta. Sert, fiziki karakterleri serinkanlı bir hakimiyetle oynuyor. "Aşkın Bununla Ne İlgisi Var?"daki Ike Turner'da aniden patlayan öfkesini eğlenceli bir kibirle birleştirmişti. Sinema tarihinin ilk karaderili "Othello"sunda duyarlı bir kompozisyon sundu. Ha, artık kendisine "Larry" denmesini istemiyor.

ROBERT FOSTER

Robert Forster, tam bir yokluktan çıkıp şöhrete adım attı, "Jackie Brown" ile

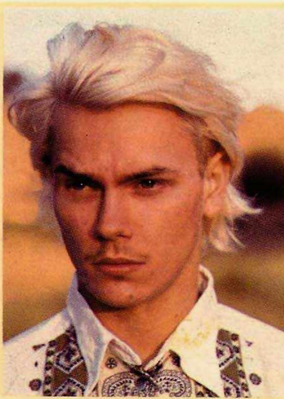
Oscar adayı oldu. Her şeyini, son on yılın unutulmuş oyuncuları hatırlatma rekortmeni Tarantino'ya borçlu olduğunu düşünüyor. "Jackie Brown"daki kefaletçi Max Cherry portresi, hiç parlak olmayan sinema geçmişinden bambaşka bir klasmana dahil.. Televizyonda durumu biraz daha iyi. Leslie Halliwell, adını taşıyan televizyon rehberinde ondan "1970'li yılların Amerikalı yüzü gülmez başrol oyuncusu" diye söz etmiş. Şimdi ise, yeniden doğan oyuncuların has örneği .

RICHARD E. GRANT

Richard E. Grant ise, "Withnail & I"dan on yıl sonra gene gündemde. Bunda, bu nefis kült filmin on yıl sonra yeniden gösterime girişinin de rolü var. Eh, belki

Spice Girls'ün filminin de payı olmuştur. Koskoca Grant'in bu filmde oynayacağı akla gelir mi? Ingiliz olmadığı nasıl akla gelmezse, bu da gelmez. İngilizlerin en hası gibi duran Grant, Swazilandlı. Güney Afrika'nın politik ikliminden hazetmediği için İngiltere'ye geldi. Tiyatroda, sonra sinemada istikrarlı bir şekilde yükseldi. Grant, ritmini kendi koyar, karakterin ruhu olur..

RIVER PHOENIX

İfade gücü yüksek genç başrol oyuncusu River Phoenix 23 yaşında öldü. Ailesi doğayı seven, ruhsal olana değer veren hippilerdi. Tanrı'nın Çocukları mezhebiyle talihsiz bir Güney Amerika macerasından sonra ABD'ye müflis halde dönüp adlarını, uğurlu gelsin diye, Phoenix'e (Zümrüdüanka) çevirdiler. Adları doğadan alınma çocuklarının geleceğinin sinemada olduğuna karar verdiler. River en başarılılarıydı. On yaşında şarkı söylüyor, gitar çalıyordu, profesyonel TV oyuncusuydu. İlk filmi "Explorers"la Hollywood'un en umut verici genç aktörlerinden biri oldu. Üç yıl sonra "Running On Empty" ile Oscar'a aday gösterildi. "My Own Private Idaho"nun narkoleptik eşcinsel sokak fahişesi Mike'da çok iyi bir oyun sundu. 1993'te Johnny Depp'in Viper Room'u dışında yere yığılıp öldü.

PAM GRIER

Doğma büyüme Coloradolu Pam(ela) Grier, 1970'li yıllarda karaderilileri istismara yönelik filmlerin unutulmaz yıldızıydı: Foxy Brown, Coffy'de (sizi kremler!) bu amazon, pezevenkler, uyuşturucu satıcıları ve çete efradına boğazına kadar gömülmüştü. Funky müzik çalarken, Pam kararlı bakışlarla

gidiyor ve onların kıçına tekmeyi vuruyordu. Cengaver günleri sona erince, Miami Vice'da Philip Michael Thomas'la öpüşüp koklaşarak işi götürdü ama, artık aksiyonun prensesi değildi. "Jackie Brown"da, Tarantino ona sevgi dolu ağır çekimlerle yeniden hayat verdi.

ED HARRIS

James Cameron, "Yanında kim olursa olsun" diyor, "İçinde bulunduğu karede insanın gözü hep Ed'e gider". Doğru söze ne denir? Ed Harris, tıpkı John Hurt gibi, kendini ortadan silerek karakterinin

arkasına geçen biri oyuncu. Üstelik Hurt kadar yumuşak bir yüzü de yok. Ama, örneğin "The Right Stuff"ta oynadığı John Glenn'e, Glenn'in kendisinden daha çok benziyordu. Rolleri onu içinden teslim alıp yutuyor sanki. Gene de hepsinin ortak bazı noktaları var: Buz mavisi delici bakışlar, yarım gülüş, sıradışı seksapel. İlk yuvası olan sahneden bir Obie ödülü de var.

NASTASSJA KINSKI

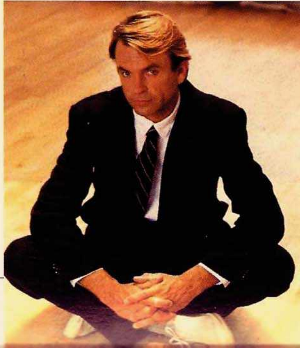
Nastassja Kinski eşittir egzotik güzellik ve gizem.. 1980'lerin başında. "Tess". Volkanik, göksel ve ebedi. On yılın seks simgesi. Nastassja, ya da Amerikanlaşmış haliyle Nastassia. Ayaklı bir film noir gibiydi: Uçucu kaçıcı, büyüleyici, kafası karışık, mesafeli, savaşkan, istekli, tezcanlı

ve tehlikeli biçimde baştan çıkarıcı. Uzunca bir başarısız (daha doğrusu, gişesiz) dönem geçiren Kinski, yeniden çıkış yapma hevesli olmadığını, sadece çalışmaya çalıştığını söylüyor. Hayata ve kendine bir anlam vermeye çalışan kafası karışık bir çocuk.

SAM NEILL

Mel Gibson olmayan Avustralyalı (aslında İrlanda asıllı Yeni Zelandalı), ama Bryan Brown da değil. Ağzının hafif zalim kıvrılışı, amansız bakabilen açık renk

gözleriyle Sam Neill, kendinden hoşnut bir adam. Erkekliğinin ille de altını çizmiyor ama onda seksi, hayatı tanımış bir adam havası var. Uzun süre sessizce çalıştı, küçük mücevherler gibi performanslar sundu. Sinemada onu aşağılayan, aldatan, ardına düşen ya da terk eden kadınları oynayan aktrislerin hepsi onu övüyor. Gizli silahları olduğu yönetmenler de.

ROBIN WRIGHT PENN

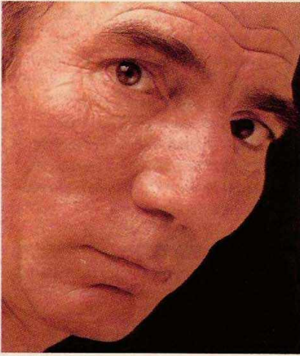
Kendi kuşağının en iyi oyuncularından Robin Wright, şu sıralarda daha çok Robin Wright Penn adını kullanıyor. Penn kardeşlerden Sean'un karısı. Geçen sezon "She's So Lovely/O Çok Sevimli"de aile boyu iyi performanslarını izledik. Ondört yaşında modelliğe başladı, sonra TV'ye girdi. İlk dizisinde Emmy adayı oldu. Toplam üç adaylığı var. Onu çok daha meşhur edebilecek filmlerde oynamayı reddetti ("Batman Daima", "Robin Hood", "Sabrina"). Tutkulu ama

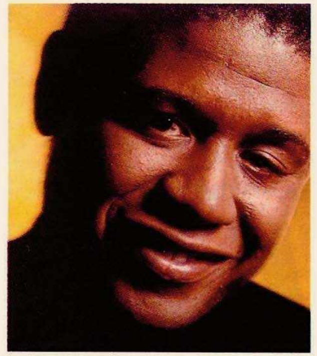
ölçülü bir oyuncu, kontrollu bir kendini bırakışı var. Ayrıca beyazperdenin en güzel aktrislerinden biri.

PETE POSTLETHWAITE

Pete Postlehthwaite henüz hiçbir kötü filmde oynamadığını düşünüyor. Elli yaşını geride bıraktı, "Babam İçin"den bu yana bütün sinema seyircilerinin malumu. Ama onu daha sonra çok daha hafif filmlerde de izlediler. Örneğin, "Ejder Yürek"in yarı kralın soytarısı, yarı bilge adam karakteri gibi. tanınıyor. On fazla oynamak istediği rol, "Brassed Off"un Danny Ormondroyd'umuş. Oynadı da zaten, dramla komediyi harmanlayarak. Yeni şeyler yapmayı, birbirinden farklı

filmlere geçmeyi seviyor. Ona göre, film sanayiindeki en önemli insan senaryo yazarı.

JON VOIGHT

İlk kez naif Texaslı "Geceyarısı Kovboyu" Joe Buck olarak tanıdığımız Jon Voight, ondan sonra da ilginç karakterleri oynamayı tercih etti ("Deliverance", "Eve Dönüş", "Runaway Train). Bir süre sinemadan kendini çekti, sonra "Heat"le ortaya çıktı ve bir daha geri dönmedi. "U-Turn"de haneberduş ve âmâ bir kızılderili sıfatıyla karşımıza çıktı. Son zamanlarda bir kısmı kasten abartılı kötü adamlar oynadı. Formüllerden uzak durmak isteyen sanatçı - devrimciler kuşağından. Asla star olmak istemedi. Duygusal, dramatik bir eylemci.

FOREST WHITAKER

Müşfik dev imajlı Forest Whitaker başarılı oyunculuk hayatını, yönetmenlikle renklendirdi. Artık kadın karakterleri baskın, gişesi sağlam filmler yapıyor. Sinemacının (ister aktör, ister yönetmen) her şeyin nedenini açıklayarak eksiksiz karakterler yaratması gerektiğini düşünüyor. Esas eğitimi müzik, hayali de müzikal yapmak. Güvenilir, boylu boslu, sahne eğitimli Whitaker'ın Amerikan futbolu oynamışlığı da var. "Bird"de Charlie Parker ve "The Crying Game/Ağlatan Oyun"daki İngiliz asker gibi çok karmaşık rollerle etkileyici bir dramatik yelpazeye sahip.

KARİYERLERİNE HALEL GETİRMEYENLER

Onlar 90'lı yılların simaları değil ama yerlerini korudular ve pek ciddi bir düşüş göstermediler. Böylesine geniş bir oyuncular dosyasında adlarını anmadan geçmek istemedik.

"En İyi Aktör Kim?" Geyiklerinde Adı Hâlâ Sık Sık Geçenler
Jeff Bridges
Al Pacino
Dustin Hoffman
Robert De Niro

Şarap Misali Yakışıklı Yaşlananlar
Jack Nicholson
Gerard Depardieu
Nick Nolte
Richard Gere
William Hurt

Ebedi Karizma Abideleri
Clint Eastwood
Gene Hackman
Paul Newman
Sean Connery
Philippe Noiret

Cazibelerinden Bir Şey Kaybetmeyenler

Susan Sarandon
Sigourney Weaver
Isabelle Huppert
Diane Keaton

Sıradan Bir Adamı Oynama İhtimali Azalanlar
John Lithgow
John Cleese
Malcolm MacDowell
Tommy Lee Jones
Steve Martin

Oscar Törenlerinde Görmeye Devam Edeceğimiz İki Güzel Kadın
Jessica Lange
Meryl Streep

Aksiyona Devam Diyen Sert Adam
Kurt Russell

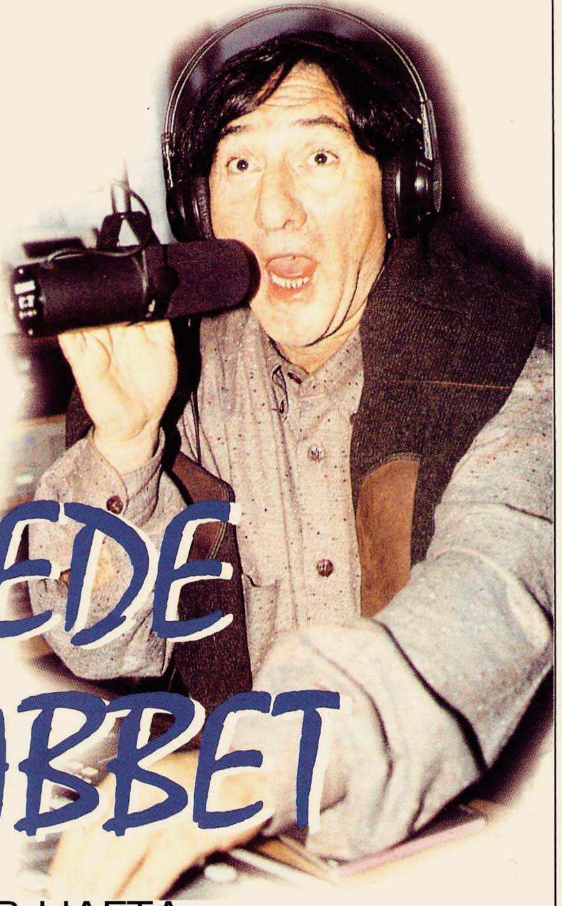

Her Devrin Adamları
Ian Holm
Willem Dafoe
Robert Duvall
Treat Williams
Jonathan Pryce

Klasman Dışı
Sean Penn
Matt Dillon

PEUGEOT'nun
KATKILARIYLA

ALİ
POYRAZOĞLU ile

GÖLGEDE MUHABBET

HER HAFTA

CUMARTESİ - PAZAR

SAAT: 12.00 - 13.00 arasında

Kiss Fm. 90.3 ve Radiosport 107.2'de

Muhabbet'in Keyfini **PEUGEOT** *ile Sürün!*

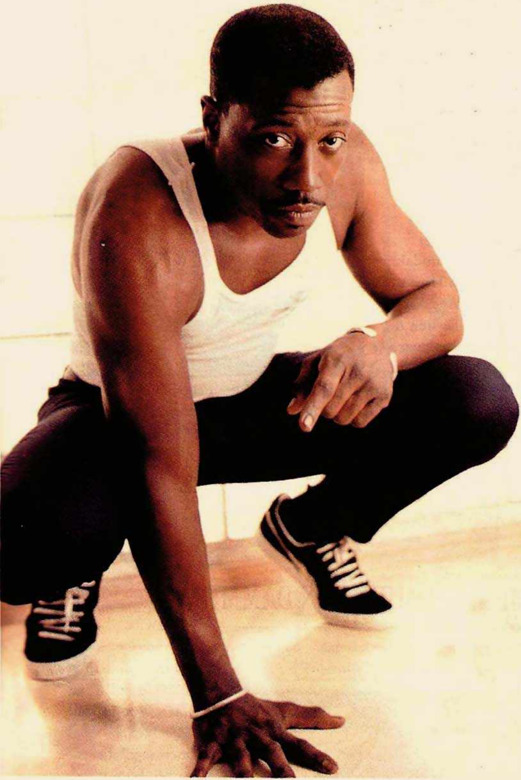
Aksiyon gişenin kralıdır. Aksiyon yıldızları da bol sıfırlı çeklere müptela alan A listesi oyuncuları arasında yeralırlar. Yetenekleri her zaman tartışılır, sık sık küçümsenirler. Onlar da oyuncu olduklarını kanıtlamak için ellerinden geleni yaparlar. 90'larda aksiyon yine zirvedeydi, aksiyon yıldızları ise inişli çıkışlı bir grafik izlediler. BURÇIN S. YALÇIN

Sert Erkekler

ARNOLD SCHWARZENNEGER

Amerikan rüyasını gerçekleştirmiş ender isimlerden Arnie. ABD'ye göç ettiğinde bu kadar yükseleceğini herhalde kendisi de tahmin etmiyordu. Tüm filmlerinde "kas yığını, eril bir iktidar simgesi" olsa da 94'te oynadığı "Ufaklık/Junior" ile bunda ısrarlı olmadığını kanıtladı. 1988'deki "Twins"den sonra, 90'larda gişede inişli çıkışlı bir grafik gösterdi. "Terminatör 2" ve "Gerçeğe Çağrı" kuşkusuz onun 90'lardaki en önemli filmleriydi. "Terminatör 2"yi, "Son Muhteşem Kahraman" izledi. Eleştirmenlerin genelde ciddiye aldığı bu film gişelerde hüsrana uğrayınca, Arnie klasik aksiyona geri döndü. Ama gönlü komediden yanaydı. "Ufaklık"ın başarısızlığından sonra, kendi imajına ait trükleri "Silici/Eraser" ve "Jingle All The Way"de yineledi. Bu arada filmografisine bir Batman filmi de ekledi: "Batman & Robin". Bu filmdeki Mr. Freeze rolü bile kendisine gelmesini sağlayamadı. Zira film, en başarısız Batman filmi olarak tarihe ismini yazdırdı. 90'ları yavaş yavaş noktalamaya yaklaştığımız şu günlerde Arnie hâlâ eleştirmenlerce ciddiye alınmıyor. Bunun 2000'lerde de süreceğini tahmin etmekse kesinlikle kehanetlerin en büyüğü değil. Onun çıkmazı belli. Şu ana kadarki kariyerini kaslarıyla yaptı, peki ya o kaslar erimeye başlarsa...

WESLEY SNIPES

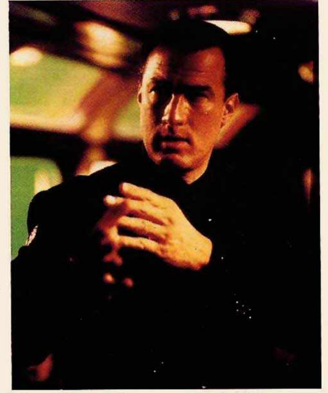
Snipes önemseneceklerin yanında önemsenmeyecek filmlerde de rol aldı. Ve şaşırtıcıdır ki ilk ciddi rollerini 90'ların başında almaya başlayan bir "siyah" oyuncu için hızlı bir yükseliş devresi geçirdi. "Beyazlar Beceremez" çıkış filmlerindendir. Ardından arka arkaya çevirdiği aksiyonlar eleştirmenlerin hoşuna gitmese de gişede başarılar kazandı. Yine çıkış filmlerinden olan "New Jack City"den sonra izlediği bu yol ona A listesinin kapılarını açmıştı. "57 No'lu Yolcu", "Düşme Noktası", "Rising Sun" ve daha yakın zamandaki "Para Treni" çok önemsenen filmler olmadılar. Ancak yine de Snipes bu filmlerin parlayan "yıldızı" oldu. Son yıllarda daha önemli filmlerde oynamaya başladı. Amerika'nın yükselen ender değerlerinden olan Mike Figgis'in "Bir Gecelik Aşk" isimli filminde oynaması eleştirmenlerce olumlu bulundu. Snipes'ın 2000'lerde önemli bir oyuncu olacağını söylemek pek mantıksız olmaz.

SYLVESTER STALLONE

Kariyeri Arnie'ninkine inanılmaz derecede koşut ilerlemiştir. İlk filmlerinin pornolar olduğu söylenir. Ancak 1976'ya gelindiğinde Arnie'ninkinden çok daha büyük bir çıkış yapar: üç günde yazdığı "Rocky" senaryosunu eline alıp pazarlamacılığa girişmesi ve yapımcılara kendisinin oynaması şartını dayatması devasa kariyerinin başlangıcıdır. 80'lerden akılda kalan filmleri Rambo ve Rocky serileri olur. 90'ları "Rocky 5"i çevirerek karşılar. Ancak bu filmden sonra imaj değişikliğine başlar ve komedilere yönelir. "Oscar" ve "Dur Yoksa Annem Ateş Edecek" beğenilmez. Oysa John Landis'in yönettiği "Oscar" o kadar kötü bir film değildi ve elbette ki bu filmdeki rolüyle Stallone de... O da bükemediği bileği öper ve komediyi terkeder. Ardından oynadığı "Demolition Man" ve "Dağcı" onu tekrar zirveye yükseltir. 1994'ü yalnızca "Uzman" ile geçirir. Bunda filmin çok kötü olmasının da payı büyüktür. Gerçekten de "Uzman", her eleştirmenin kabusuna girecek denli kötü bir filmdir. Aynı zamanda Sly'ın ve 90'ların da en kötü filmlerindendir. 1995, artık Stallone isminin fazla para etmediğini kanıtlar gibidir. Peşpeşe çevirdiği "Judge Dredd" ve "Assassins" pek iş yapmaz. Ancak özellikle ikinciyle "ciddileşme çabaları" içinde olduğu gözlenir. Son filmi "Copland" de bunu kanıtlar nitelikteydi zaten. Eğer Sly 2000'lere de ciddi roller seçerek girerse, 60'lı yaşlarına geldiğinde eline daha önemli senaryolar gönderilir.

STEVEN SEAGAL

Aikido'nun bu rakipsiz ustası aldığı Uzak Doğu eğitimiyle Hollywood'u tam anlamıyla "kırıp geçirdi". Çıkışı 80'lerin sonundaki "Kanunun Üstünde" ile oldu. Ancak bu filmden itibaren de yakasına bir "maço erkek" imajı yapıştı. Bu imajdan 90'larda da kurtulamadı. Buna neden olarak hem aynı tarz filmleri sürdürmesi hem de özel yaşantısında bu imajını pekiştirecek maharetler (!) sergilemesi -karısı Kelly Le Brock'u dövdüğü biliniyor- gösterilebilir. Seagal iyi bir oyuncu potansiyeline sahip değil. Ancak Sly ve Arnie'ye göre hafif kalsa da gişesi de çok fena sayılmaz. Yine de onlara göre daha genç olmasına karşın kariyeri onlarınkinden erken sonlanabilir.

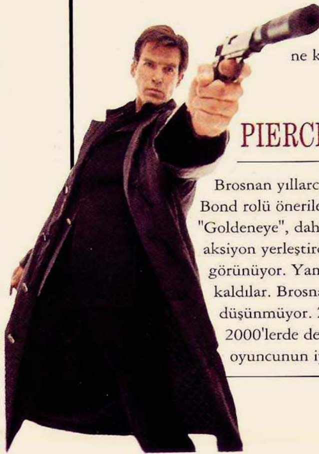
JACKIE CHAN

Televizyonda mutlaka bir Jackie Chan filmi izlemişsinizdir. Ne yalan söylemeli o kadar eğlenceli dövüşür ki gözlerinizin filme takılıp kalmasını engelleyemezsiniz. Sözgelimi eline bir merdiven geçirmeye görsün. Onunla rakiplerini ne hale getirebileceğini görmek şaşırtıcı bir deneyim olacaktır. Chan, son yıllarda Hollywood'a giden Hong Konglu aksiyon yönetmenleri ile daha ziyade göreceli olarak düşük bütçeli filmlerle hayranlarının karşısına çıktı. Hollywood'da ne kadar tutunacağı bilinmez.

JEAN CLAUDE VAN DAMME

İşte karşımızda bir maço daha! Çıkışı 86'da oldu. Şu ana kadar çevirdiği filmlerden Peter Hyams yönetimindeki "Zaman Polisi" ve John Woo imzalı "Zor Hedef" önemsenebilir. Ancak bunun da nedeni kendisi değil bu filmlerin yönetmenleri. Van Damme, çok önemli bir oyuncu olmadığının farkında. İnsanların onun tekmeleri için karanlık salonlara girdiklerini biliyor. Bunu değiştirmesi ise ne bugün ne de yarın mümkün...

PIERCE BROSNAN

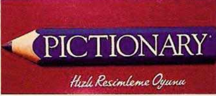
Brosnan yıllarca Hollywood'da sıradan bir aktör olarak kabul edildiğinden pek önemsenmedi. Ta ki sıkı bir James Bond rolü önerilene kadar... İşte bu rol ona hem bir imaj hem de A listesine girme hakkı kazandırdı. Önce 95'te "Goldeneye", daha sonra 97'de "Tomorrow Never Dies" ile boy gösterdi. Hemen ikisinin arasına da bir "volkanlı" aksiyon yerleştirdi: "Dante's Peak". Şimdilik Brosnan'ın yazgısı da diğer "Bond oyuncuları"nınkiyle aynı olacak gibi görünüyor. Yani şu ana kadarki tüm Bond oyuncuları (Sean Connery hariç) bu ünlü ajanın isminin gölgesinde kaldılar. Brosnan da bu yolda yürüyor. Tahmin edileceği üzere, en azından şimdilik ciddi rollerde boy göstermeyi düşünmüyor. Zira son yıllarda oynadığı filmler gişede ciddi başarılar kazandılar. 90'ları aksiyonlarla tamamlayıp, 2000'lerde de bunlara devam edeceği kesin. Ne zaman "ciddileşeceğini" ise kestirmek zor. Ancak yine de İrlandalı oyuncunun iyi bir oyuncu potansiyeline sahip olduğunu belirtelim.

BENZERSİZ KAMPANYA

Sevdiğiniz dergiye abone olmanız için müthiş bir fırsat!

1 Pictionary

Yetişkinler İçin

Kelimeleri çizerek başlangıç hanesinden bitiş hanesine ilerleyip, son nesne hanesine ilk ulaşan ve çizilen kelimeyi doğru tahmin eden takım oyunu kazanır.

2 Boggle

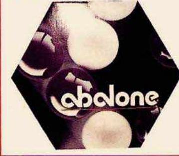
Yetişkinler İçin

16 adet, her yüzünde farklı bir harf olan Boggle zarlarıyla, 3 dakika içerisinde en fazla sayıda 3 veya daha çok harfli kelime üreten kazanır.

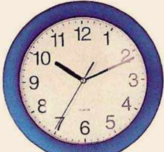
3 Abalone

Yetişkinler İçin

Satranç ve dama kadar müthiş bir oyun! Bu oyunda rakibinin altı topunu oyun alanının dışına iten kazanır. Zevkli saatler sizi bekliyor.

4 Duvar saati

Şık bir duvar saati. Evinizin ... bir köşesi için.

5 Hungry Hippos

Çocuklar İçin

Dört su aygırının top kapma savaşı. Dört kişilik bu oyunda ... Daha çok top kapan kazanır.

6 İNGİLİZCE SETİ

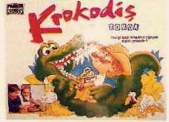
Yetişkinler ve Çocuklar İçin

Çocuklar ve yeni başlayanlar için İNGİLİZCE EĞİTİM SETİ

7 Krokodiş Doktorda

Çocuklar İçin

İntertoy'dan çocukları çıldırtacak bir oyun. Timsahın canını yakmadan dişlerini ... canını yakan kaybeder.

YUKARIDA İŞARETLEDİĞİM HEDİYEYİ ALARAK 1 YIL ABONE OLMAK İSTİYORUM.

sinema

Her zaman okunacak, her zaman saklanacak dergi.

ABONE FORMU

- ☐ **1 Yıllık Abonelik** *(Promosyonlu)*: **10. 200.000 TL dır.**
- ☐ **1 Yıllık Abonelik** *(Promosyonsuz)*: **8. 500.000 TL dır.**

Adı Soyadı ____________________

Doğum Tarihi __________ Görevi __________

Firma Adı ____________________

Adres ____________________

Semt __________ Şehir __________

Posta Kodu __________ E-Mail __________

Tel: __________ Fax: __________

Kredi kartı hesabımdan alınız.
Kredi Kart No: ☐ Visa ☐ Master /Eurocard

Kredi kartı son kullanma tarihi:

☐ Abone bedelini banka hesabınıza yatırdım. Makbuz ilişiktedir.

Y.Kredi Bankası, Güneşli Center	1003713
Akbank, Mecidiyeköy Şubesi	56896
İş Bankası Güneşli Şubesi	193392

İMZA

Yukarıdaki promosyonlardan ◯ numaralı olanı istiyorum.

Fatura Bilgileri

- ☐ Adıma Kesiniz
- ☐ Firma Adına Kesiniz

Adres:

Vergi No __________

Vergi Dairesi __________

☐ Yeni abone oluyorum.

☐ Aboneliğimi yeniliyorum.

Aboneliğiniz ne zaman başlatılsın? AY __ YIL __

1 NUMARA HEARST
MedyaPlaza, Basın Ekspres Yolu, 34540 Güneşli,İstanbul
Tel: (0212) 502 89 26 - 5 hat Fax: (0212) 502 89 31
E- Mail: abone@birnumara.com.tr

ABONE FORMLARIMIZ İÇİN FAX NUMARAMIZ: (0212) 502 89 31

Yurtdışı aboneliği 100$ dır ve posta gönderi ücreti dahildir.

Bu kupon 28 / 02 / 1999 tarihine kadar geçerlidir

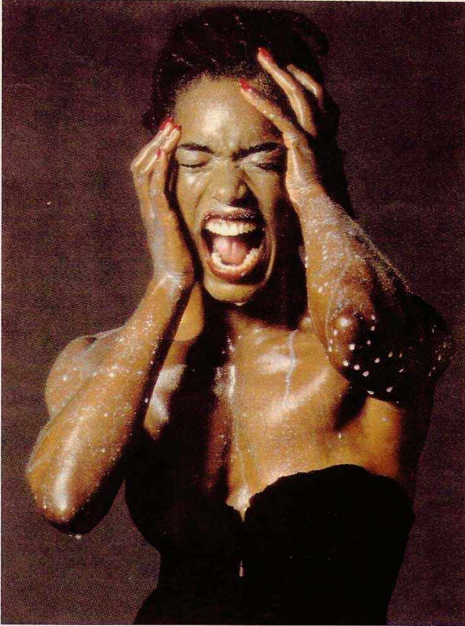
Aboneliğinizin hemen başlayabilmesi ve çıkacak ilk sayıyı size gönderebilmemiz için belgelerinizin en geç her ayın 25'ine kadar elimize ulaşmış olması gerekir.

Ürünler 1 Numara Hearst Yayıncılık A.Ş stokları ile sınırlıdır, PTT Kanalıyla yapılan gönderilerde akan yada kırılan promosyon gönderilemeyecektir

Onlara "arızalı" yerine "sıra dışı" mı deseydik yoksa? Aslında oyunculukları sıra dışı, ortak paydaları da farklı üslupları. Bir kısmının çoğu zaman, bir kısmının ise zaman zaman "arızalı" izlenimi uyandırdığı ise bir gerçek. Sanki beyazperde dışında da tehlikeli olabilecekmiş gibiler. En azından, kimi rolleriyle böyle sinyaller veriyorlar. Sağları solları belli olmuyor, karakterleri başka tellerden çalıyor. 90'lı yılların "arızalılar"ı star değiller ama, sinema dünyasının belki de en parlak oyuncu listesini oluşturuyorlar.

SEVİN OKYAY

"Arızalı"lar

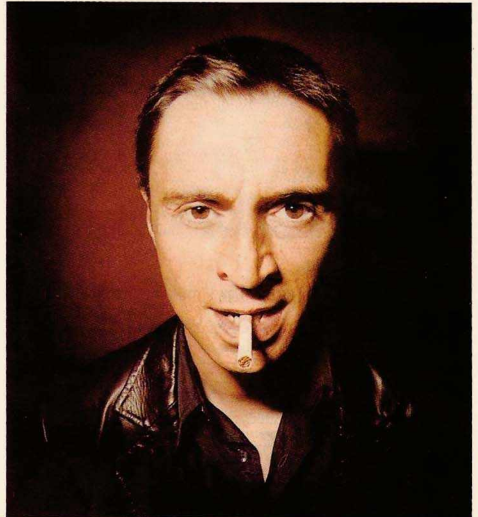

ANGELA BASSET

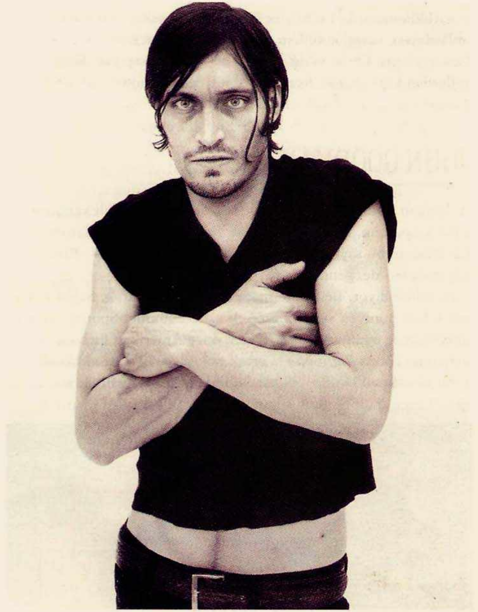
Tiyatro kökenli Angela Bassett'ı "Malcolm X"te filmin kahramanının karısı olarak görenler, böyle donuk ve tatsız kadını kim olsa bırakır diyerek kocasına hak vermiş olabilir. Oysa istediği zaman ateş saçan Bassett, rollerine can üflemeye kararlı, onları yazıldığı gibi oynayan bir oyuncu. Donuksa donuk, coşkuluysa coşkulu. Senaryo karakter hakkında hiçbir açılım vermiyorsa, onu yaratma yeteneğine de sahip. Bassett, en zor rolü olduğunu söylediği "Tina: Aşkın Bununla Ne ilgisi Var?"daki (What's Love Got To Do with It?) Tina Turner karakteriyle de kanıtladığı gibi, ateşini kontrol altında da tutabiliyor. Bazen de "Waiting to Exhale"de görüldüğü gibi öfkeli, seksi ve gerçek bir kadın. Ayrıca, aksiyon türünde de fevkalade inandırıcı olabiliyor ("Tuhaf Günler / Strange Days"i hatırlayın). İşine inanmış usta bir oyuncu ve çok güzel bir kadın.

ROBERT CARLYLE

Robert Carlyle, İngiliz geleneğinde bir karakter oyuncusu gibi görünüyor. Oysa çalışma şekliyle Metod yöntemini benimseyenlere daha yakın. O, Ken Loach'un iki ayrı filmde ("Riff - Raff" ile "Carla'nın Şarkısı / Carla's Song") başrolde oynattığı tek

oyuncu. Robert Carlyle "The Full Monty / Anadan Doğma" ile bütün dünya tarafından tanınmazdan önce de ülkesinde birkaç TV dizisiyle (öncelikle, "Hamish Macbeth"le) ve beyazperde rollerine getirdiği yoğunlukla tanınırdı. Karakterin içine girme, öfke ve hayalkırıklığını iletme yeteneğiyle bazen insanın kanını donduruyor. Karşısındakinin yüreğine nüfuz eden gözleri, sert hatları ve suskun bir gücü var. Payına düşen psikopatları oynadı: "Safe", "Cracker", "Trainspotting"in unutulmaz Begbie'si. Kendinden mümkün olduğunca uzaklaşmayı seviyor.

ROBERT DOWNEY JR.

Robert Downey Jr.'ı mahkemelere, hapislere düşüren aldırmazca merak, aynı zamanda onu yaratımın en üst düzeyine çıkaran unsur. Sinemacı babanın aktör oğlunun deha düzeyindeki yeteneği, rizikosunun gözardı edilmesini sağlıyor. Bir virtüozun

yelpazesine sahip olduğunu ise, "Two Girls and a Guy"daki aryalarıyla kanıtladı. Uzmanlık alanı, topluma uyum sağlayamayan romantikler ve mecburi kahramanlar. Yönetmenler onu kendi haline bırakabileceklerini biliyorlar. Leonardo için söylenen onun için de söyleniyor: kendi kuşağındaki herkesin yeteneğini aşan bir yeteneği var. Asla bir gruba dahil olmayan aktörün favorileri ise, O'Toole, Malkovich ve Walken. Mizah anlayışına sahip hoş bir insan oluşu, zekasıyla harmanlanmış öfkeyi gözden saklıyor. Medyum gibi oynuyor.

VINCENT GALLO

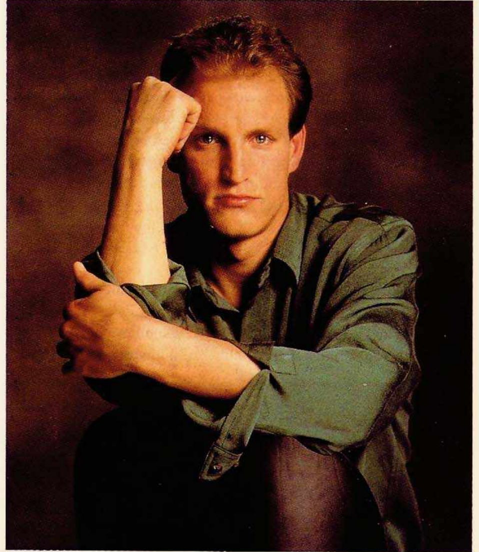
Bağımsız filmlerin (Palookaville, Cenaze) oyuncusu, henüz büyük gişe yapmış filmi yok. Vincent Gallo, "Cenaze"nin cesedi, "Arizona Rüyası"nın farklı yüzlü delikanlısıydı. Ama içedönük biri olmaktan uzak. Müzikle ilgileniyor, mankenlik (Anna Sui) ve modellik (Calvin Klein), yaptı. Gece gezen çocuklar türünden. Bir kontrol manyağı. Sigara, içki, uyuşturucu kullanmıyor. Kontrolun başkasının eline geçmesine tahammül edemediği için yemeğini kendi yapıyor, evini temizliyor ve arabasını tamir ediyor. Yıldız olmak arzusunda: hayalleri arabalar, paralar, plaklar ve kızlardan oluşuyor. Ressam ve müzisyen Gallo, oynarken şahsi kırgınlık ve öfke duygularından yararlanıyor. Biraz da intikamcı.

JANEANE GAROFALO

Janeane Garofalo, Tanrı vergisi yeteneğe sahip bir komedyen. Müthiş bir komik zamanlaması var. Kendini hiç zorlamadan, şarkı söyler gibi oynuyor. Onu izlemeye başladığınızdan kısa bir süre sonra, kendi fiziğini siliyor. Açık, iyi, neşeli bir ruh hissettiriyor size. "Reality Bites"da rol arkadaşlarının zahmetsizce önüne geçti. "Sözler ve Gözler"de (The Truth about Cats and Dogs) Ben Chaplin'in bu kısa boylu, tombalak, klasik güzellikten olabildiğince uzak kızı Uma Thurman'a tercih edebileceğine

rahatlıkla inandık. En büyük korkuları, sahtekar olduğunun anlaşılması, vasatlık ve Uma Thurman gibi meşhur kimselerle tanışmakmış. Oniki yıldır stand - up komedi yapıyor. Küçük rollerden korkmuyor. Resimlerini ille de makyajsız çektiriyor. Janeane Garofalo, haklı olarak kendine güveniyor.

JOHN GOODMAN

Amerikan filmleri ve televizyonunun sevilen - sevimli karakteri John Goodman, iyi bir komedyen. Beden dilini de kullanabilen bir oyuncu, bu sayede dezavantajını avantaja çeviriyor. Tamamen çılgın tipleri de, gene fizik destekli bir inanılırlıkla canlandırabiliyor. Bedenine hakim bir sporcu olarak, bazen tehdit edici, bazen güven verici, bazen de sadece komik. Sporcu, çünkü üniversitede oyunculuğu seçmeden önce Amerikan futbolu oynamış (Forest Whitaker'la ortak noktaları). Tiyatro kökenli John Goodman oyunculuk mesleğinde ilk çıkışını Broadway'de gerçekleştirdi. 1980'lerin sonunda TV'de "Roseanne" dizisinde

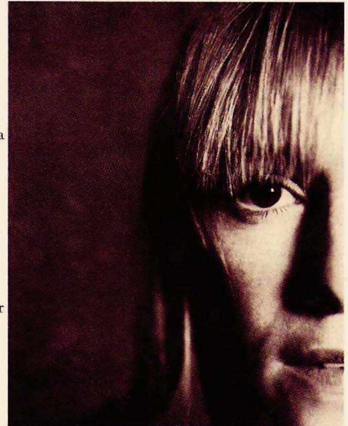
Roseanne'ın kocasını oynayarak şöhret oldu. Zaman zaman "Blues Brothers 2000" misali, kıymet - i harbiyesi olmayan filmlerde de oynuyor ama, biz onu hâlâ "Barton Fink"ten hatırlıyoruz.

WOODY HARRELSON

Onu "Cheers" dizisinin saf ve iyi kalpli barmeni Woody Boyd olarak izlediğimiz sıralar, Woody Harrelson'ı ciddi sinema rollerinde düşünmek zordu tabii. Kötü oyuncu olduğu için değil (beş kez Emmy'ye aday gösterildi), uzun süreli TV dizileri insanı karakter içinde hapsettiği için. Sorunlu çocuklara özgü bir okula giden Woodrow Tracey Harrelson, oyunculuğa ilk kez Broadway'de adım attı. Sonra "Cheers" geldi. "Beyazlar Beceremez" ile sinemada adını duyurdu. Kiralık katil babası hakkında birtakım sırlar bulmuş Oliver Stone'un gazıyla ("Sende şiddeti görüyorum, Woody") "Katil Doğanlar"da oynadı. İyi de oldu, çünkü hem starlık düzeyine çıktı, hem de kendi çevrimini tamamladı. Oscar adayı olduğu "People vs. Larry Flint" ve "Saraybosna'ya Hoşgeldiniz"le aradaki filmlerini unutturdu. Manik bir enerjiye ve ürküten bir yoğunluğa sahip, iyi de bir komedyen.

HOLLY HUNTER

Ufacık tefecik güneyli güzel Holly Hunter gişeye oynamıyor, karakter seçiyor. Lise ikideyken oyunculuğa başladı, 16'sında yerel tiyatroda sahneye çıkmıştı bile. Broadway'e ve sinemaya aynı yılda (1983) siftah etti. Her ikisinde de büyük başarı kazandı. Tiyatroda övgüler alırken, Berlin'de En İyi Kadın Oyuncu seçilmesini sağlayan "Broadcast News"le sinemada aniden patladı. Coen Biraderler "Raising Arizona"daki karakterini onun için yazdı. "Piyano"da başına buyruk dilsiz kadını oynadığı 1993'te, bütün ödülleri topladı. En zıpır karakterden, ruhen en ağır yaralı olana kadar hepsini hem tamamen onlar olup, hem de biraz kendi kalarak

oynayabiliyor. TV'den de "Roe vs. Wade" ile bir Emmy'si var. Cronenberg gibi dünyaya farklı bir noktadan bakan, yaratıcı insanlarla çalışmayı seviyor. Eğlenceli şeyleri de.

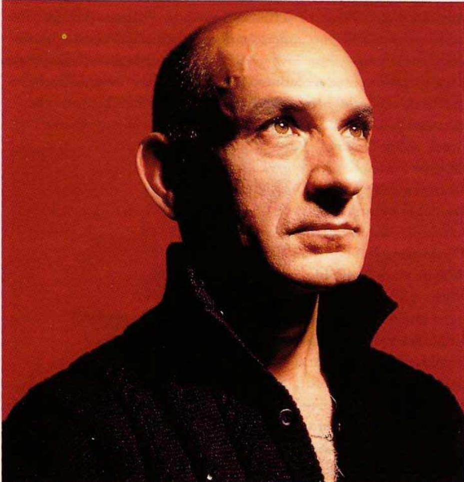
SAMUEL L. JACKSON

Samuel L. Jackson Spike Lee'nin "Jungle Fever"ında uyuşturucu müptelası ağabeydeki inanılmaz performansıyla karşımıza çıktı. Oyunculuğu ciddiye alıyor, ta çocukluğundan beri. Savaşçılık oynarken sargılara ketçap döküp başına sararmış. "Ucuz Roman"daki Jules karakterini izledikten sonra, neden yardımcı aktör kategorisinde Oscar adayı olduğunu da, neden ödülü alamadığını da anlamak mümkün olmadı. Belki de Spike Lee ırk ayrımı konusunda haklıdır. Önümüzde Morgan Freeman örneği de var. Zaten Freeman gibi Jackson da, gösterişten uzak kompozisyonlar sunuyor. Örneğin "A Time to Kill"de, kızı tecavüze uğrayan bir babanın neredeyse İncil'den çıkma intikam duygusunu, standart şekilde sergilemekten kaçındı. Onunkisi yoğun, yavaş yavaş kaynama noktasına gelen bir intikamdı.

BEN KINGSLEY

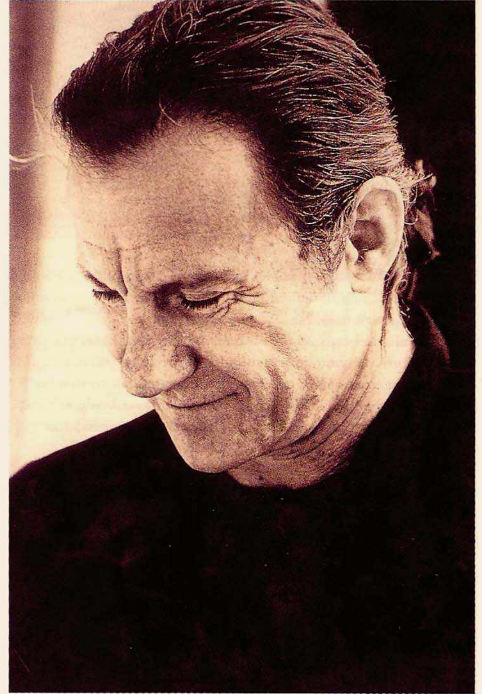
Ben Kingsley, ya da Krishna Banji, Güney Afrika kökenli Hintli doktor bir baba ile İngiliz model/aktris bir annenin oğlu. Royal Shakespeare Company'de oynadıktan sonra 1971'de sinemaya girdi. Başaramadı, on yıl uzak kaldı. Sonra "Gandhi"de bütün

etnik kökenlerini içeren bir karışım buldu. Bir Oscar ile bir İngiliz Akademi ödülü aldı. Kingsley, genellikle güçlü, birçok şeyi kendine saklayan karakterleri canlandırıyor. Tiyatroyu da ihmal etmiyor. 1983'te New York'taki "Edmund Kean" ile büyük bir başarı kazanmıştı. Elde edilmiş şeylerle yetinmeyip daima kendini geliştirmeye çalışan oyunculardan. Gandhi'den gansgter Meyer Lansky'ye ("Bugsy"), Yahudi Kıyımından sağ çıkmış Itzhak Stern'e, oradan da "Onikinci Gece"nin soytarısına büyük bir rahatlıkla geçmek her babayiğidin harcı değil.

HARVEY KEITEL

Abel Ferrara'ya bakılırsa, Harvey Keitel'in "The Bad Lieutenant"taki mastürbasyon sahnesi senaryoda yokmuş bile. Sadece polisle kızların şafağa kadar sokakta kaldıklarından söz

ediliyormuş. Sonra Harvey, Abel'a denemek istediği bir şey olduğunu söylemiş. "Üstelik de şoför mahallindeki kız kendi babysitter'ıydı" diyor Ferrara. Harvey Keitel sadece amansız katil, ya da iflah olmaz sapık rollerinin başarılı oyuncusu değil. "Piyano"yu hatırlayın. Herkes o rolün neden Sam Neill'e verilmediğini merak etmişti. Ama kimse Keitel'ı inandırıcı olmamakla suçlamadı. Anadan doğma çıplak sahneleri ise, artık bir tür Keitel özelliği. Ruhunu olduğu gibi, bedenini de gözler önüne sermekten kaçınmıyor. Rizikodan korkmayan Keitel, şimdiye kadar hiçbir performansı yüzünden mahçup olmadığını düşünüyor. Tamamen aynı fikirdeyiz.

JULIETTE LEWIS

Dudaklarını sarkıtmış, küskün ve şımarık çocuklar gibi, cinsellik yayıyor. Juliette Lewis, aktör bir babanın kızı olarak sinema oyunculuğuna 13 yaşında başladı. Nörotik, baştan çıkarıcı yeniyetmeler uzmanlık alanı. Yani, başa bela olacak türden bir yaratık. Tehlike sinyalleri veren karakterlere hayat verdi, tehlikeyi üzerine çeken ve bizzat kendisi tehlike yaratan tipler. Sinema onun için hayattaki tek önemli şey. Ondördünde annesiyle babasını mahkemeye vererek ona karışmalarını önlemişti. Dört yıl sonra "Korku Burnu" ile Oscar adayı oldu. Gerçek bir yetenek olduğunu Woody Allen'ın "Kocalar ve Karılar"ı ile kanıtladı. "Katil Doğanlar" ile de bir adım daha öne çıktı. "Tuhaf Günler"de yaşça ileri ama pek farklı olmayan bir karakter sundu. Umarız büyüdükçe yelpazesi daha da genişler.

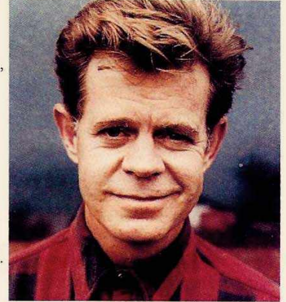
RAY LIOTTA

Yakışıklı, atletik, mavi gözlü Ray Liotta kötü adamları çok iyi oynamakla tanınır. Bu serseri imajını aile filmi "Corinna Corinna" ve aile komedisi "Operation Dumbo Drop"la yıkmaya çalıştı ama, ikisi de tutmadı. Hal böyle olunca o da bazen iyi, bazen kötü, ama hep patlama noktasındaki adamlarla devam etti (Copland'daki hakkı yenip iftiraya uğramış karakterinin dizginlenmez öfkesini hatırlayın). HBO'nun "The Rat Pack"inde Frank Sinatra'yı oynadı. İtalyan baba ile İskoç/İrlandalı annenin oyunculuk eğitimli oğlu, işe bir reklamla başladı, bir süre TV'de kaldı. Sinemadan tam vazgeçecekken, "Something Wild"daki zorba koca rolü imdada yetişti. Elinden gelen en iyi seçimleri yapmaya çalışıyor ama payına genellikle "Goodfellas"ın Henry Hill'i gibi karakterler düşüyor. Kötü senaryolardan doğru düzgün iş çıkarmakta zorlanıyormuş.

WILLIAM H. MACY

Kıdemli tiyatrocu ve saygın oyunculuk hocası William H. Macy, sinema seyircilerinin dikkatini "Fargo"daki Lundegaard karakteri ile çekti. Başrol oyuncularınınki kadar uzun bir karakter rolü. Bir Gene Hackman, ya da James Woods rolü. Zaten esin kaynakları da onlar. Seyircinin onları sevip sevmediğine aldırmayan, çekicilik meselesine kafa yormayan, işlerine bakan oyuncular. "Fargo"nun Oscarlı polisi ve Joel'in karısı Frances McDormand, "O kadar özel bir yüzü vardı ki, Joel'le Ethan onu gördükten sonra bir daha unutamadılar" diyor. TV seyircileri için, William H. Macy, "ER" dizisinin cerrahi bölümü şefi. Meslektaşlarının gözünde ise kusursuz bir profesyonel. Aynı karede hem komik, hem umutsuz görünebiliyor. Canlı karakter değişiklikleriyle bir "Nasıl oynamalı?" film arşivi oluşturuyor. "Fargo"dan sonra 48 yaşındaki Macy (neyse ki) sık sık karşımızda.

MIKE MYERS

Kendine özgü komedyen Mike Myers, "Wayne's World" ve "Wayne's World 2"dan sonra uzun süre gözden kayboldu. 1997'de James Bond türü filmlerin parodisi "Austin Powers"a adını veren çürük dişli süper casusla bir kez daha ortaya çıktı ve yeniden başarıya erişti. Liverpool asıllı Kanadalı aktör, piyasadaki kayda değer komedyenlerin çoğu gibi "Saturday Night Live" (SNL) ile adını duyurmuştu. Küçüklüğünden beri bu şova göz dikmişti zaten. SNL'deki en sevilen karakteri, kayınvalidesini örnek aldığı Linda "Kahve Muhabbeti" Richman'dı ama, sinemaya aktarılan karakter "Wayne'in Dünyası"nın rehberi Wayne Campbell oldu. Myers filmlerde donla görünmeyi sever. Çoğu kez, birden fazla karakteri oynar. Abartılı bir komedi anlayışı var. Buna karşılık, "Halloween"lerin katili Mike Myers'la bir ilgisi yok.

GARY OLDMAN

Gary Oldman, ancak "muazzam" sıfatıyla tanımlanacak yeteneğe sahip bir tiyatro / sinema oyuncusu. Büyük zorlukların ardından edinilmiş bir tiyatro kariyerinin ardından, önce Alex Cox'un "Sid

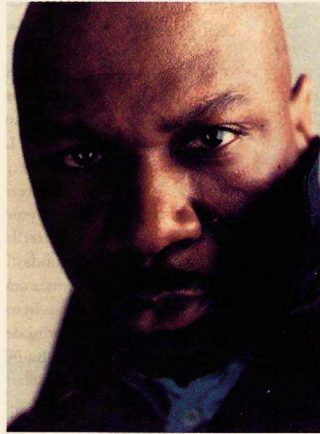
and Nancy"sinde Sex Pistols'ın punk rock starı Sid Vicious olarak, sonra da Stephen Frears'ın "Prick Up Your Ears"inin mahvolmaya mahkum eşcinsel tiyatro yazarı Joe Orton sıfatıyla, sinemada adını duyurdu. Gerçekten eşsiz, sadece ona özgü bir acayiplik duygusu uyandırabiliyor. Kendi artık kötü adamları oynamaktan bıkmış olsa da, bu tür karakterlerdeki amansız, muazzam tiplemelerini unutmak mümkün değil. Ama "Immortal Beloved"ın Beethoven'inde de son derece karmaşık bir faniyi aynı ustalıkla sunabiliyor. Kırk yaşındaki (İngiliz) Oldman bizi elimizden tutup büyüleyici bir deha ve çılgınlık yolculuğuna çıkarıyor. Yönettiği "Nil by Mouth", iftihar kaynağı.

CHAZZ PALMINTERI

Chazz Palminteri de "arıza" kelimesini tipiyle çağrıştırabilecek aktörler arasında. Her an gergin bir bekleyişle geriye çekilebilecek gibi duran burun delikleri, kara gözler, belalı saçlar. "Masum Kan"la girdiği sinemada adını asıl duyurduğu film, kendi hikayesinden Robert De Niro'nun yönettiği "A Bronx Tale" (1993) oldu. Çocukken kendisine örnek aldığı "kötü örnek"i de bizzat kendi oynamak durumunda kaldı. Oyun yazarı Palminteri, kendi oyunundan uyarlanan "Faithful"un da oyuncuları arasında yer alıyordu. Gerçi birtakım dahiler gibi oyunuyla düpedüz kötü kategorisine giren filmlerin üstüne yükseldiği söylenemez ama, "Mulholland Falls" misali orta karar filmlerde akıldan çıkmayacak karakterler yarattığı da bir gerçek. Gerektiğinde saklı tutup, gerektiğinde dizginlerini koyuverdiği bir öldürücü yanı var..

VING RHAMES

Ving Rhames oradaysa eğer, işler yolunda demektir. En azından, Steven Soderbergh bu fikirde. Onun gerçek bir profesyonel olduğunu düşünüyor. Titiz, pırıl pırıl bir oyuncu, her çekimi kusursuz. Rhames ile birlikte çalışanlara göre aktör, birlikte çalıştığı her kişinin performans düzeyini yükseltebilen ender oyuncular sınıfından. Ving ile her şey daha iyi gidiyor. Buna karşılık, sinemada kısa yoldan şöhrete ulaşmak isteyen heveslilere pek tahammülü yok. Etrafına bakıp, kendisine verdiği yetenek için Tanrı'ya şükrettiğini söylüyor. Rhames'e göre aktör olan kişi gözünden anlaşılır. Değillerse eğer, senin anladığını da fark ederler. (Ir)Ving Rhames, bu Harlem çocuğu, Altın Küre aldığı gece o küreyi diğer adaylardan Jack Lemmon'a verirken de samimiydi. Oyuncu kıymeti bilen cömert bir adam.

ALAN RICKMAN

Alan Rickman nadir bir yaratık. Hem uluslararası şöhrete sahip bir Hollywood yıldızı, hem de eleştirmenlerle seyircilerin beğendiği bir aktör. Performanslarının derin bir yoğunluğu, kayıtsız ama tehdit edici bir sihri var. Işıl ışıl parlayan kehribar rengi gözleri ve cinsel karizmasıyla, Rickman'ın sahnede ve perdedeki varlığı gerçekten de unutulmaz nitelikte. Tiyatro ve TV'de on yıl çalıştıktan sonra sahnede "Tehlikeli İlişkiler"le yıldızlığa ulaştı. Batı Londra işçi sınıfı kökeninden Hollywood yıldızlığına yükselen bu aristokrat görünüşlü inanmış sosyalist, kapitalizmin rüya fabrikasında çalışırken de inançlarından taviz

vermedi. Sıradan filmlerdeki kötü adamlarıyla yüzünü herkes tanırken, oynamak istediği filmlerle gerçek yeteneğini sergiliyor. "Kış Masalı" ile ilk kez yönetmenliği denedi. Başarıyla...

TIM ROTH

"Tim Roth" ve "yıldız" kelimeleri birbirine yakışmıyor. Zaten kendi de yıldız olmak istemiyor. Ama insanlar onu tanıyor. Son dönemin bazı karakter oyuncuları gibi onda da Tarantino pay sahibi. Hatta ona "Tarantino'nun De Niro'su" diyenler var. Roth'u o yaratmadı ama filmleri ile adını adamakıllı duyurmasını sağladı. Gary Oldman gibi, alt orta sınıftan, güney Londralı bir İngiliz. Yerine pek oturmamış, İngiltere'nin hiyerarşisi ile sınıf ayrımına karşı çıkan genç adamları oynuyor. Yoğun enerjisi, çok başarılı ilk filmi "The Hit"teki genç, tetik tutkunu kiralık katilinden beri, olumlu yanları arasında. Oldman ile yola çıktı, örnekleri Keitel ve Buscemi. Bağımsız sektördeki ilginç çalışmalarını stüdyo filmleriyle dengeliyor. Stereotiplerle kategorilerden nefret ediyor, her şeyini değiştirebiliyor. Aksanı bile değişti. Artık Amerikalılarda daha inandırıcı.

KRISTIN SCOTT-THOMAS

"Acı Ay", "A Handful of Dust" ve "Dört Nikah, Bir Cenaze"deki tiplemelerinin aksine, Kristin Scott-Thomas dışadönük, esprili bir insan. Hem evine bağlı kadın örneği (Fransız kocası ve iki çocuğuyla Paris'te oturuyor), hem de biraz baştan çıkarıcı. Hep

aynı tiplemeyi yapmak zorunda kalmaktan nefret ediyor. İngiliz filmlerinden bıkmamış ama, üst sınıf İngiliz kadınları oynamaktan bıkmış. İlk filmi, bir vakitler Prince adıyla anılan Sanatçı'nın yönettiği "Under the Cherry Moon"du. Yüzü, size sunduğu açıya göre sürekli olarak değişiyor, yüzündeki ifadeleri kolaylıkla değiştiriyor. Gizemli havası Scott - Thomas'ı daha da çekici kılıyor. Aktris, kendini taşımayı biliyor. Hem kendine güven, hem de zaaf mesajları veriyor. Oysa oyunculuk okulundayken hocaları asla bu işi kıvıramayacağını söylemişti.

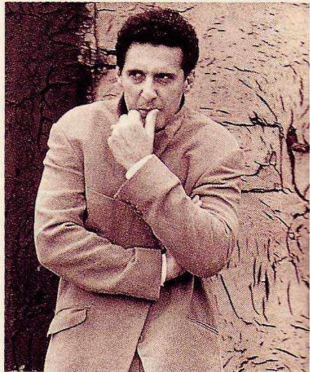
TOM SIZEMORE

Önce şunun bilinmesinde fayda var. Tom Sizemore, Michael Madsen değil. Yıldızlığa hiç yaklaşmamış iyi bir karakter oyuncusu. Kendi tercih ettiği yönetmenlerle çalışmak istiyor, TV ve reklama karşı. Evini sevmediği için kaçışı sinemada bulan Tom'a oyuncu olma kararını, birkaç film ve James Dean üzerine bir kitap verdirmiş. Niyetlenip de kaçırdığı rol, "Rezervuar Köpekleri"nin Mr. Pink'i. Ne yazık ki, Tarantino Steve Buscemi'yi seçmiş. Sizemore aslında koca bir çocuk, sertlikle ilgisi yok. Zor işleri seviyor. En zoru da "Tuhaf Günler"deki tecavüz sahnesiymiş, yapmak istememiş. İçinde böyle bir şey yokken bulup içine yerleştirmek zorunda kalmış. Çalışma disiplinini De Niro'ya borçlu. Uyuşturucuyla alışverişi yok artık. Genellikle filmlerin sonunda ölen Sizemore, kendini yok etmeye çalışmaktan vazgeçmiş. Bu işi de De Niro halletmiş.

JOHN TURTURRO

John Turturro, arkadaşı senarist John Patrick Shanley'in yazdığı "Ay Çarpması"nda aşık fırıncıyı oynayamadı ama aynı yıl başka bir Shanley senaryosu, meslek hayatında dönüm noktası oluşturdu. Aktör, "Five Corners"ın psikopat sabık mahkumu sıfatıyla annesini pencereden fırlatıp atarak Spike Lee'nin dikkatini çekti. Kendini "Doğruyu Seç/Do the Right Thing"de İtalyan pizzacı Danny Aiello'nun aksi oğlunu oynarken buldu. İşbirlikleri hâlâ sürüyor, birlikte altı filmleri var. "The Big Lebowski" ise, onun Coen Biraderler'le üçüncü filmi. Bununla da parlak övgüler aldı, birinci sınıf bir oyunculuk sunduğu, çoğu bağımsız

filmde olduğu gibi. Kendi ülkesinin seyircileri tarafından pek tanınmıyor ama sürekli çalışan çok iyi bir aktör. Yönetmen olarak da iki filmi var: "Mac" ve "Illuminata"..

CHRISTOPHER WALKEN

Çok duyarlı, tedirgin hatta sinirli görünüşlü (iyi şarkıcı ve dansçı) Christopher Walken star olamadıysa eğer, kimine göre kabahat alışılmadık tipinde. Asıl adıyla Ronnie Walken (25 yaşında değiştirdi), emekleme çağından beri gösteri dünyasının içinde. Metod'a falan aldırdığı yok. Geliyor ve işini yapıyor. "Bütün mesele oynayıp oynayamadığında. Ne düşündüğünden kime ne?" Bir role hazırlanırken, farklı sesler, tonlar ve dillerle okuyarak ortak bir ritm buluyor. Gençken aslan terbiyeciliği yapmış ama artık tehlikeli işler yapmıyor. Hobisi yok, çocuğu yok. Sadece kedileri var, bir de otuz yıllık karısı. Herkesten farklı büyümüş, farklı bir insan olmuş. Yabancılık hemen kötülük çağrışımı yaptığı için korkutucu sayıldığını düşünüyor. Kayıtsızca bir oyun, "o bakış", "duygusuz gözler" gangster stili New York aksanı. Walken'ın çok seçkin bir beyazperde kişiliği var.

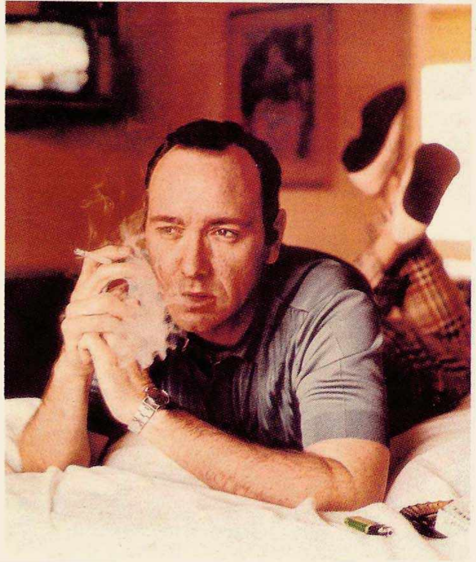
EMILY WATSON

Emily Watson birdenbire yoktan varoldu sanki. Lars Von Trier'in "Dalgaları Aşmak"ının Bess'i olarak ortaya çıktı. Bütün filmde, ama özellikle Bess'in kendini ve Tanrı'yı konuştuğu sahnelerde inanılmayacak kadar iyiydi. Şeffaf bir yüz, kırılgan bir karakter ve inanılmaz bir güç. Yürek parçalayan bir performanstı. Bu rolle Oscar alamamış olması, sinema aleminin en büyük haksızlıklarından biridir. Daha önce Royal Shakespeare Theatre'da oynamış. Bess, onun sinemada ilk rolüydü. Watson'un kendisi de çeşitli seslerle konuşmayı seviyor. Ama sadece eğlenmek için, can sıkıntısından uzakta kalmak için. "Dalgaları Aşmak"taki rol arkadaşı, 40'ı aşkın film çevirmiş İsveçli aktör Stellan Skarsgürd, onun bazı sahnelerde korkutucu bir yoğunluğa eriştiğini söylüyor. "Boksör" ise, onun farklı rollerde de iyi, hatta ölçülü ve tutarlı 1olabileceğini gösterdi.

KEVIN SPACEY

Kevin Spacey kötü adam uzmanı olmak istemiyor. Manik enerjisini performanslarına yönlendirdiği gibi, kontrol altında da tutabiliyor. Her büyük filmdeki her büyük performanstan haberdar. Karakterlerin içine girip çıkıyor. Karmaşık, ama yaptığını bilerek yapan bir adam. Her hareketi, her sözü düşünce ürünü. Ayrıca, onu sınıflandırmak da mümkün değil. 1980'lerin sonundaki kısa ömürlü "Wiseguy" TV şovundan bu yana, Spacey çok etkileyici garip tiplemelerden yamalı bohçayı andıran şizofrenik bir bütün oluşturdu. Taciz ustası bir Hollywood yöneticisi, ölümcül Savannah çekiciliğine sahip güneyli bir centilmen, kıyamet günü vaazları veren bir psikopat ve insanları ince hesaplarla oynatan bir kukla ustası da bunların arasında. Hollywood'un en iyi oyuncularıyla aşık atan Spacey, "Albino Alligator" ile de yönetmenliği denedi.

"Indie", yani independent, yani bağımsız sinema hiçbir zaman 90'lardaki kadar çok star yaratmamıştı. Bugün pek çoğu büyük paralar karşılığında majör stüdyolara kapak atmış bağımsız çıkışlı oyuncuların yanısıra, "indie" starı olmaktan hoşnut, bağımsız yapımlara bulaşmadan edemeyen 10 harika ismi biraraya topladık. Sizler için...

UĞUR BAYAZIT

"Indie" Starlar

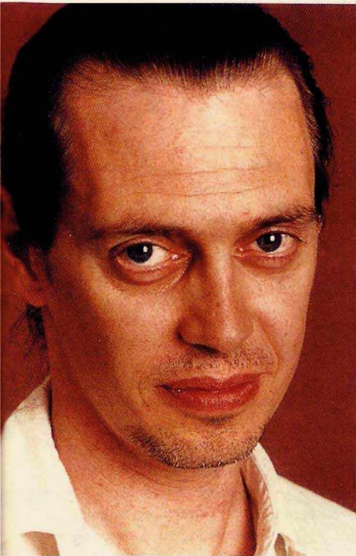

ROSE MCGOWAN

Adı üstünde hırçın bir gülü andıran Rose Mcgowan'ı, 16. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde, Gregg Araki'nin "Kıyamet Kuşağı" filminde tanıdı şanslı bir seyirci kitlesi. Kayıp, ağzı bozuk, asi bir genç kız portresi çizen Rose, bu ilk önemli filmiyle dikkatleri üzerine çekti. Bu filmindeki rolüyle Independent Spirit ödülüne aday gösterilen Rose'un kariyeri, hiç vakit kaybetmeden yükselişe geçti. 1996'da Wes Craven, "Scream" filminin ortasında garaj kapısında sıkıştırarak canice öldürünce onu, bizler de Rose'un güzelliğine doyamadan çıktık sinema salonlarından. Daha sonra 1997'de yine Araki'nin, kimi sinefillerin "ciddi" bir sinemacı olup olmadığı konusunda şüphe duymasına neden olan filmi "Nowhere"de konuk oyuncu olarak yer aldı. Genelde kötü kız, femme fatale rollerinde izlediğimiz indie sinemanın bu hırçın gülü kendini tekrarlayan rollerden kaçındığı taktirde seyircinin gözünü uzun süre üzerinde tutacağı bir gerçek. Geçtiğimiz aylarda Türkiye'de de gösterime giren "Sonuna Kadar" filminde izlediğimiz Rose, şimdilik son çalışması olan 1998 yapımı, başrollerini Ben Affleck'le paylaştığı "Phantoms" adlı korku filmiyle karşımıza çıkacak... Pek yakında!

STEVE BUSCEMI

Bu zayıf, soluk benizli, pörtlek bakışlı adama iyi bakın, çünkü kendisi 90'ların indie sinemasının en şanslı aktörü. Öyle ki Steve Buscemi, 80'li yıllarda başladığı oyunculuk kariyerine, daha o yıllarda bir düzine yapımda rol alarak katkıda

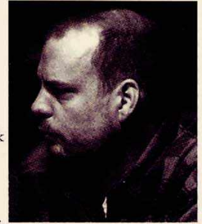
bulunmuş. En sevdiği rolünü de bu vakitlerde üstlenmiş, "Parting Glances" adlı bir eşcinsel dramasında. Bu filmler arasında belki de en önemli olanı Jarmusch'un "Kahve ve Sigara: Memphis Versiyonu". Buscemi yine Jarmusch'un "Gizem Treni" filmiyle tanınmaya başlıyor; kariyerinin dönüm noktasına Joel ve Ethan Coen kardeşlerin "Miller's Crossing" filminde oynayarak geliyor. Daha sonra bu kardeşlerin sinemaya hediye ettiği, 90'ların en iyi filmlerinden olan "Barton Fink"de ve dünyanın en şanssız kiralık katili olarak karşımıza çıktığı "Fargo"da oynama imkanı buluyor. "Rezervuar Köpekleri"nde Bay Pembe'yi canlandırıyor. Arada Gus Vant Sant'ın hem eleştirmenlerin hem de seyircinin pek prim vermediği, Türkiye'de televizyonlara konuk olmuş, Tom Robbins'in kült romanından uyarlama "Even Cowgirls Get The Blues" filminde kısa bir rolde göründü. Tom DiCillo'nun "Manik Depresif"inde, filmini bitirme pahasına aklını oynatacak duruma gelen bir yönetmen rolünde ve yine bu filmle kimi paralellikler içeren Alexandre Rockwell'in sevimli filmi "Çorbada"da izledik kendisini. Bütün bunlar olup biterken Buscemi ilk yönetmenlik denemesini, Amerika'nın herhangi bir şehrindeki gerçekçi ve çoğu zaman acıklı insan manzaralarını gözler önüne seren, bizde de vizyona girme şansı bulmuş "Bizim Kafe"yi gerçekleştirdi. Görüldüğü üzere on parmağında on marifet olan Steve Buscemi, son çalışmaları "The Big Lebowski", "Armageddon", "Louis et Frank" ve "Wedding Singer" ile sinema dünyasında dolu dizgin yoluna devam ediyor.

PARKER POSEY

Indie sinemanın bu çalışkan, çıtı pıtı, egzantrik aktrisinin kariyeri 1991-1992 yılları arasında rol aldığı "As the World Turns" adlı pembe diziyle başladı. Bir röportajında her zaman oyuncu olmayı düşündüğünü ve bunun için çok özel bir çaba sarfetmediğini, beraber çalıştığı bütün yönetmenlerin çevresinde bulunduğunu ve sadece önündeki imkanları değerlendirdiğini söylüyor Parker. İlk filmi bağımsız yönetmen Richard Linklater'ın "Dazed and Confused"ü. Aynı yönetmenle "Suburbia" filminde de çalıştı. 1994 yapımı, indie oyuncularının adeta resmi geçit yaptığı "Sleep With Me" adlı filmde göründükten sonra Gregg Araki'nin "Kıyamet Kuşağı" filminde küçük bir rol aldı. 90'ların önde gelen sinemacılarından Hal Hartley'nin 1994 tarihli "Amatör" adlı filmiyle Parker, Hartley oyuncuları kervanına katıldı; aynı yönetmenin "Flirt" isimli filminin de ilk episodunda rol aldı. Ve bu yılki Cannes Film Festivali'nden en iyi senaryo ödülüyle dönen Hartley filmi "Henry Fool"da başrolü üstlendi. 1995'te oynadığı ve kelimenin tam anlamıyla "geyik" bir film olan "Party Girl"ü adeta çok keyifli bir Parker Posey şovuna dönüştürdü. 1997 yılında kendisine Sundance Film Festivali'nde özel bir ödül kazandıran "House Of Yes"te karşımıza çıkan, bu yıl dört yeni projesi ile izleyeceğimiz Parker Posey, indie sinemanın adımlarını en emin atan aktrislerinden.

PRUITT TAYLOR VINCE

Şehla gözlü, topluca bir fiziğe sahip, uysal görünümlü Vince, kuşkusuz Türk izleyicisinin İstanbul Film Festivali'nde tıklım tıkış bir vaziyette izlediği -daha sonra kısa bir süre için de olsa vizyona giren- James Mangold'un ilk uzun metrajlı filmi "Şişman"daki oyunuyla tanınmış bir aktör değil sadece. Filmografisi oldukça kabarık aslında. Vince günümüz sinemasının önemli yönetmenlerinin birçoğu ile çalışma fırsatı bulmuş. Sinemaya giriş filmi Alan Parker'ın "Angel Heart" filmiyle oldu. Genelde benzer karakterleri -içine kapanık, gözlerini insanlardan kaçıran, yabancıl- canlandırmak durumunda kalan Vince'in akılda kalıcı rollerinden biri, Adrian Lyne'in "Dehşetin Nefesi"indeki rolüydü. 90'lı yıllarda Vince, iki Oliver Stone filminde oynuyor: "Katil Doğanlar" ve "JFK". Bu filmlerin yanı sıra her zaman bilinçaltımızın sınırlarını zorlayan, bize yaşamın karanlık yüzünden zevk almayı öğreten David Lynch'in Altın Palmiyeli "Vahşi Duygular" filminde de karşımıza çıkıyor. Onu 1996'da Ted Demme'nin "Beautiful Girls" filminde izledik. Ve sonra Vince'in geniş kitlelerce tanınmasını sağlayan "Şişman" geldi. İçe dönük, sürekli yemek yiyen, yaşamından pek de mutlu olmayan, annesinin ölümünden sonra bir başına kalan bir adamın öyküsünde Vince, dört dörtlük bir oyun verdi. Öyle görünüyor ki 1998 yılı da Pruitt Taylor Vince için hayli yoğun. Wim Wenders'in son filmi "End of Violence", Lawrence Kasdan'in yeni filmi "Mumford" ve Guiseppe Tornatore'nin son çalışmasında izleyeceğiz kendisini. Eee, böyle bir kariyere söyleyecek sözümüz kalmadı!

ROSIE PEREZ

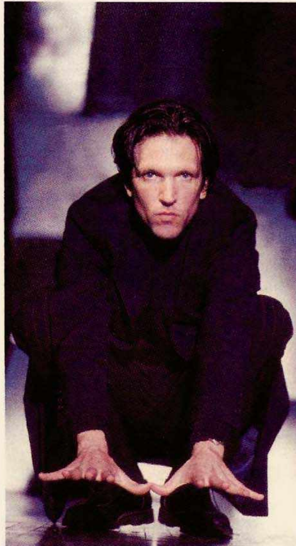
Dünkü koreograf, dansçı; bugünün indie sinema yıldızı, bol marifetli, Latin Amerikan Rosie Perez, Diana Ross ve Bobby Brown gibi sanatçıların

çalışmalarının koreografliğını yaptıktan sonra sinemayı tercih etti ve bir Spike Lee filmi ile başladı sinemaya. 1989 yapımı "Doğruyu Seç" filminde Spike Lee'nin durmaksızın konuşan, geveze kız arkadaşı rolüyle karşımıza çıkan Perez, bir sonraki filminde bağımsız sinemanın "ak saçlı adamı" Jim Jarmusch'un "Dünya'da Bir Gece" filminin bir episodunda rol aldı. Her rolün kadını olmak gibi bir kaygısı olmayan, ince eleyip sık dokuduğu sinema kariyeriyle hafızalarımızda şimdiden yer eden Rosie, uçak kazasında bebeğini kaybeden ve hayatının muhasebesini yapamaya başlayan kazazede bir anneyi canlandırdığı, Peter Weir'ın "Korkusuz" filmindeki rolüyle En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında Oscar adaylığı kazandı. 1994 yılında, indie sinemanın, Allison Anders, Quentin Tarantino, Robert Rodriguez ile birlikte dört silahşöründen birisi olan Alexandre Rockwell'in insanın içine işleyen, duyarlı, romantik komedisi "Sevecek Biri"nde gözü yükseklerde, şansı bir türlü yüzüne gülmeyen, "paralı dansçı" rolüyle adeta ilgimizin odak noktası olan Rosie, bu yıl da aynı yönetmenin son filmi "Louis ve Frank" ile karşımıza çıkacak.

MARTIN DONOVAN

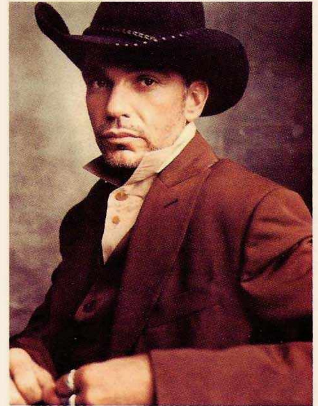
Martin Donovan deyince akla ilk önce indie yönetmen Hal Hartley geliyor. Donovan'ı tanıyanlar onu Hartley filmlerinden tanıyorlardır. Bu sahne eğitimli, fazlasıyla karizmatik, "cool" aktör "Hard Choices" ve "Julia Has Two Lovers" filmleriyle sinema hayatına atıldıktan sonra, 1991'de Hal Hartley'ye uluslararası başarı kazandıran, bizde de İstanbul Film Festivali'nde gösterilen "Trust" filmiyle adını duyurdu. Donovan'ın daha sonraki çalışmaları da Hartley ile beraber oldu. "Simple Men" (1992), "zoraki" sevgilisinin kendisini oturdukları evin penceresinden itmesi sonucu düşerek hafızasını kaybeden, porno tüccarlığı başta olmak üzere her türlü pis işle uğraşan bir adamın hayatını konu alan "Amatör" (1994) ve bir de farklı kültürlerdeki kadın-erkek ilişkilerini deneysel bir biçimde anlatan "Flirt". Son olarak Hartley'nin en son çalısması "Book of Life" filminde Hz. İsa'yı oynadı. Indie sinemanın gölge misali sessiz, minimalist aktörü bu çalışmalarının yanısıra, Michael Almerayda'nın siyah-beyaz, ilginç kadrolu -David Lynch, Peter Fonda, Elina Lowensohn- "Nadja" adlı vampir filminde rol aldı. 1996 yapımı Jane Campion'ın seyirci ve eleştirmenlerin

pek olumlu bakmadığı "Bir Kadının Portresi"nde ise Nicole Kidman'ın astımlı kuzeni rolüyle karşımıza çıkarak sürprizlere açık olduğunu gösterdi.

BILLY BOB THORNTON

Senaryo yazarı, yönetmen, oyuncu Billy Bob Thornton 90'ların bağımsız

Amerikan sinemasından çıkmış en çalışkan yeteneklerinden. 1996 yılında ilk yönetmenlik denemesi olan "Bıçak Sırtı"nda annesini ve onun sevgilisini öldürdüğü için 12 yaşından beri tedavi gördüğü akıl hastanesinden çıkıp, doğduğu kasabaya döndükten sonra bir çocukla yaşadığı, hazin sonla biten dostluğun öyküsünü anlattı. Bu filmiyle En İyi Uyarlama Senaryo Oscar'ını da kucakladı Thornton ve geleceğe dönük iyi işler çıkartacak bir yönetmeni müjdeledi. Kendisini en son, korkunç bir karabasan gibi üzerimize çöken Oliver Stone filmi "U Turn"de izledik. Aslında hafızalarımızı şöyle bir yoklarsak, Jim Jarmusch'un hipnotize edici filmi "Ölü Adam" filminde Iggy Pop ve Jared Harris ile birlikte, sinemanın en eğlenceli sahnelerinden birinde karşımıza çıktığını da hatırlarız Thornton'ın. '93 tarihli Kurt Russel ve Val Kilmer'lı western filmi "Tombstone" ve Adrian Lyne'ın ahlak anlayışımızı gözden geçirmemize neden olan "Ahlaksız Teklif" filmlerinde de izledik kendisini. 90'lı yılların sonlarına geldiğimiz şu vakitlerde artık kendini kanıtlamış olan Thornton, bu sezon Mike Nichols'ın "Primary Colors"ında ve Bruce Willis'li, Ben Affleck ve Liv Tyler'lı "Armageddon"da izleyeceğiz. Yazımızı noktalarken son bir not düşelim: 1999 yılında Thornton, "All the Pretty Horses" adlı ikinci yönetmenlik denemesiyle beyazperdede boy gösterecek.

FAIRUZA BALK

Daha 11 yaşında oyunculuğa "Oz Büyücüsü"nün Dorothy'si olarak başlayan Fairuza, bugün 24 yaşında ve Amerikan bağımsız sinemasının aranan isimlerinden. Sinema ve televizyonda çalışmaya

basladığı ilk yıllarda "taze yüzlü" kız çocuğu olarak birçok yapımda rol alan Fairuza, Milos Forman'ın beyaz perdeye "Valmont" adı altında uyarladığı "Tehlikeli İlişkiler" versiyonunda el değmemiş, saf bir aristokrat kızını canlandırdı ve erişkin rollerine geçiş yaptı. 90'larda peşpeşe rol aldığı indie filmlerden belki de en önemli olanı, Allison Anders'ın, Meksika sınırına yakın bir Amerikan kasabasında anneleriyle birlikte yaşayan iki kız kardeşin hayatının belli bir döneminden kesitler veren, içten, incelikli ve yürek çalan "Gas Food Lodging" filmiydi. Yeteneğinden kuşku duymadığımız Fairuza, bu zamana kadar

kariyerinde sahip olduğu tek ödülü -MTV sinema ödüllerinde verilen en iyi kavga ödülünü- Robin Tunney ile saç saça baş başa kavga ettiği Andrew Fleming'in popcorn sinemasına göz kırpan "Büyücüler Kulübü" filmiyle kazandı. Bu sezon, geçtiğimiz ay gösterilmiş "Evlilik Öpücüğü" filminin yönetmeni Frank Coraci'nin yeni çalışması "Water Boy"da izleyeceğimiz Amerikan sinemasının bu başına buyruk, "bağımsız" aktrisini tanımayanlar gözlerini dört açsınlar ve Fairuza'nın rol aldığı "az ama öz" yapımları yakın takibe alsınlar. Bizden söylemesi.

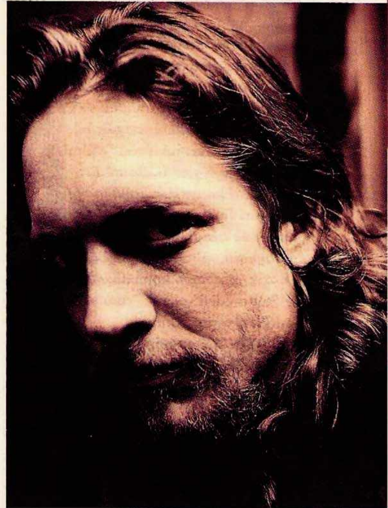

LILI TAYLOR

80'li yılların sonlarına doğru "Mystic Pizza", "Doğum Günü Dört Temmuz", "Bana Sevdiğini Söyle" gibi filmlerde hatırı sayılır roller üstlendikten sonra, ilk önemli başrollerinden birinde artık aramızda olmayan River Phoenix ile paylaştığı Nancy Savoca'nın "Dogfight" filminde "çirkin" bir kızı canlandırdı. Kendi yorumuyla da "Hollywood için yeteri kadar güzel olmadığından" önemli kimi rolleri kaçıran Taylor, bağımsız ve "dış kaynaklı" yapımlar üzerine yoğunlaştı. Emir Kusturica'nın adından fazlasıyla nasibini almış şaheseri "Arizona Dream"de hafızalarımıza kazıdığımız bir rolde, yaşamın acılarını bütün hücrelerine sindirmiş, intihar etme takıntılı genç kız rolünde karşımıza çıktı. Taylor'ın durdurak bilmeyen kariyeri yükselişe geçerken onu birçok filmde -Robert Altman'ın "Sosyeteden İnsan Manzaraları", "Hazır Giyim", vs...- konuk oyuncu olarak ve yardımcı rollerde izledik. Son dönemde kendisine Stockholm ve Seattle film festivallerinde en iyi kadın oyuncu ödülleri kazandıran, 16. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde de izleme fırsatı bulduğumuz "Andy Warhol'u Vurdum"da, "Erkekleri Hadım Etme Derneği"nin kurucusu, Andy Warhol'u vuran feminist Valerie Solanas olarak beyazperdede göründü. Aldığımız son duyumlara göre önümüzdeki sezon John Waters'ın son filmi "Pecker" ve rock müziğinin efsanevi vokallerinden Janis Joplin'in hayatını oynayacağı "Janis" filmlerinde izleyeceğiz Lili'yi. Merakla bekliyoruz!

ERIC STOLTZ

Eric Stoltz ismini duyunca aklınızda beliren kişi profili aynen şöyle olurdu sanırım: "Pulp Fiction"da adamımız John Travolta'ya "arka odada" uzun bir promosyonla kakaladığı uyusturucuyu yanlışlıkla burundan çekmek gafletinde bulunan, zombie'ye dönmüş Uma Thurman'ı hayata döndüren komik adam ve tabii vücudunun her yerini deldirmeye çalışıp, bir şeyler takıştıran Rosanna Arquette'in de kocası rolündeki şahıs! Evet, 90'larda indie sinemanın zirvesindeki bu narin aktör, sinemaya "Çaresizce Susan'ı Arıyorum" ve "Clueless" filmlerinden hatırlayacağınız Amy Hackerling'in ilk yönetmenlik denemesi "Fast Times At Ridgemont High" filmi ile adım atıyor. Biz Stoltz'u -ismini jenerik yazısında görünce emin olabildiğimiz bir rolde- Peter Bogdanovich'in "Maske"sinde, Cher'in "biçimsiz yüzlü" oğlu rolünde tanıdık. Kısa zamanda çok iş çıkarmak düşüncesini sonuna kadar uygulayan Stoltz, 90'lı yıllarda oyunculuğunun yanısıra prodüktörlüğüne de soyunduğu birçoğu ilk film olan yapımlarda -"Bodies, Rest and Motion", "Naked in New York", "Kicking and Screaming", "Sleep with Me", "Waterdance"- boy gösterdi.
Bu gidişle yer almadığı tek bir indie film bırakmayacak ve Buscemi'nin tahtını zorlayacak kendisi! Bizler Stoltz'u beyazperdede izlemekten hoşnutuz, o da sinemanın bir parçası olmaktan. Ne güzel...

"I.Q."

Romantik Komedinin Geri Dönüşü

70'li ve 80'li yıllarda geri çekilen, modası geçmiş bir tür olarak anılmaya başlanan romantik komedi 90'larda yeniden sahneye çıktı. Hem de gişelerde beklenmedik sonuçlara ulaşarak...

UYGAR ŞİRİN

30'lu ve 40'lı yıllarda Amerikan sinemasının gözde türlerinden biriydi romantik komediler... Türün ilk başyapıtı olarak Frank Capra'nın "It Happened One Night / Bir Gecede Oldu"sunu, gelmiş geçmiş en büyük ustası olarak ise Billy Wilder'ı anabiliriz. Wilder, romantik komedilere getirdiği konu ve karakter zenginliği; formülleri dışlayan yenilikçi senaryoları; romantik komedilerin "olmazsa olmaz" öğeleri olan aile, evlilik vb. gibi temel değerlere sahip çıkması bir yana, muhafazakârlıktan uzak tavrı ve haşarı ve zeki mizahı ile "Sabrina"dan "Bazıları Sıcak Sever"e kadar birçok filmde ustalığını sergiledi.

Romantik komedilerin bugün bile geçerli olan özelliklerini, deyim yerindeyse "kurumlaştıran" film ise, William Wyler'ın "Roma Tatili" oldu. Hayatından sıkılan ve kimliğini gizleyerek kaçan bir prenses ile bir gazetecinin, komik aşk öyküsü, günümüzde çekilen pek çok romantik komedinin bir tür "rol modeli" olarak, tüm sağlamlığıyla yerini koruyor.

Amerikan sinemasının pek sevdiği ve hakkını teslim etmek gerekirse, on yıllardır başarıyla altından kalktığı romantik komediler, "dönemsel" nedenlerle 70 ve 80'lerde beyazperdeden uzak kaldılar. 70'lerin yenilikçi ve asi atmosferi ile 80'lerin ekonomik başarı (güç, para, mevki) ve fiziksel başarı (silah, ordu ve "kas gücü") arasına sıkışan sineması, romantik komedileri dışlıyordu. Ne 70'lerin hippileri, ne de 80'lerin yuppilerine göreydi romantik komediler...

"Özel Bir Kadın" romantik komedi dönemini yeniden açan film oldu.

90'lar: tam romantik komedilere göre bir dönem

Gözünü para ve güç hırsı bürümüş 80'lerin Amerika'sı/Hollywood'u, 90'larda tekrar "aşk"a döndü. 80'lerin filmlerinde, taşradan New York'a gelip ünlü birer avukat, cerrah veya bankacı olarak köşe dönmeyi hedefleyen karakterler, 90'larda, elde ettikleri her şeyi bir kenara bırakıp unuttukları değerlere, vazgeçtikleri aşklara, parçalanmış ailelerine ve kırık kalpli sevgililerine geri döndüler. 90'lar, Tamer Baran'ın deyimiyle, "Hollywood'un, öpücüğün anlamını anlamaya başladığı" yıllardı. Bütün bunlar, romantik komedilerin geri dönüşü için ideal bir atmosfer oluşturdu.

90'ların ilk romantik komedisi, Garry Marshall'ın "Pretty Woman / Özel Bir Kadın"ıydı. Bir fahişeyi bir haftalığına kiraladıktan sonra, ona abayı yakan ve aslında yaşamının ne kadar yanlış bir yolda ilerlediğini anlayan işadamının öyküsü, 90'lar sinemasının yukarıda değindiğimiz özelliklerine tümüyle uyan bir yapıya sahipti. Filmin öyküsü, denenmiş ve başarısı kanıtlanmış bir temele dayanıyordu: meşhur

"Roma Tatili" formülü... (Gere'in Roberts'a gerdanlık hediye ettiği sahneyle, "Roma Tatili"nin meşhur "aslan ağzı" sahnesine selam gönderilir.) "Ayrı dünyaları", bu kez, bir prenses ve bir gazeteci değil, bir fahişe ile bir işadamı temsil ediyordu. Bu meslekler, aynı zamanda, 80'lere nanik yapmanın en direkt yoluydu. Richard Gere'in canlandırdığı işadamı karakteri, zor durumdaki şirketleri satın alıp, parçaladıktan sonra satıyordu. 80'lerin tam bir karikatürüydü bu iş: olabilecek en az emek, yaratıcılık ve merhametle kazanılan bol miktarda para... İşadamının karşısına "iyi karakter" olarak ise, toplumun en hor gördüğü kesimlerden birinin bir üyesi yerleştirilmişti. Meslek ve etiket değil, "insaniyet" önemliydi artık...

"Özel Bir Kadın" gibi 1990 yapımı olan bir başka romantik komedi ise Peter Weir'in "Green Card / Yeşil Kart"ıydı. Bu kez başlarda çok zıt iki insan gibi görünürken, daha sonra birbirlerine aşık olan karakterler, düzenli, sakin bir Amerikalı kadın ile patavatsız ve pasaklı bir Fransız'dı. Bu hikaye, Weir'in usta ellerinde, mükemmel esprilerle ve ince bir duyarlılıkla örülü, benzersiz bir filme dönüştü. "Yeşil Kart", Avrupa işi bir romantik komedi gibiydi. Zaten bütün bu özellikleri filmin her anında bir kenarda duran "gerçekçiliği" ve "mutsuz son"u ile komedilerin biraz dışında kalıyordu "Yeşil Kart".

90'larda romantik komedi çağını açan film ise, daha önce "When Harry Met Sally / Harry Sally ile Tanışınca"nın senaryosunu yazan Nora Ephron'un yazdığı ve yönettiği "Sleepless In Seattle-Sevginin Bağladıkları" oldu. Canlı telefon bağlantısıyla bir radyo programına katılarak, ölen karısının ardından hissettiklerini anlatan bir adama aşık olan ve sadece sesini bildiği bu adamı bulmak için Amerika'nın bir ucundan diğerine giden bir kadının öyküsünü anlatıyordu "Sevginin Bağladıkları".

"Sevginin Bağladıkları", bir yandan son derece sevimli ve ilginç sayısız karakter arasında dolaşırken, bir yandan da modern zamanlarda aşk, aşkın yerini alan "çıkma" vb. kavramlarla ilgilendi; "duyarlı kadınlar-kaba erkekler" klişesini hem kullandı hem de bu klişeyle dalga geçti; romantizmin hâlâ hayatını sürdürüp sürdüremediği, her insanın bir ruh eşi olup olmadığı gibi soruları kendi meşrebince işledi ve baş karakterlerini son sahneye kadar biraraya getiremedi. "Sevginin Bağladıkları"nın başrollerinden birinde, Leo McCarey'nin yönettiği 1957 yapımı "An Affair To Remember" adlı film vardı. Çünkü "Sevginin Bağladıkları"nın asıl konusu "aşk" değil, "filmlerdeki aşk"tı. Filmlerdeki aşkların gerçekte yaşanıp yaşanamayacağı, hayatın sinemayı taklit edip etmediği, o güzel aşkları anlatan o eski filmlerin, o eski aşklarla birlikte geride kalıp kalmadığı gibi temalar, "Sevginin Bağladıkları"nın ilgi alanı içindeydi.

21 milyon dolara mal olma ve dünya sinemalarında toplam 230 milyon dolar kazanan "Sevginin Bağladıkları"nın performansı, romantik komedilerin sağanak gibi yağmasına yetmeyecekmiş gibi, aynı yıl, bu kez de İngiltere sinemasından bir bomba geldi: "Four Weddings And A Funeral-Dört Nikah ve Bir Cenaze". Film, birlikte olduğu erkeklerin sayısını bile bilmeyen Amerikalı bir kadınla, bütün arkadaşları birer birer evlenirken onları seyretmekle yetinen, heyecanlı, çekingen bir İngiliz adamın aşkı üzerine kuruluydu. Richard Curtis'in senaryosu da, "zıt karakterli çift" trüğüne yaslanıyordu ama "Dört Nikah ve Bir Cenaze", bir "fenomen"e dönüşmesini başka bir şeye borçluydu: Hugh Grant'ın canlandırdığı, "bakir", "şair ruhlu", keşfedilmeyi ve dünyayı keşfetmeyi bekleyen İngiliz erkek karakteri, Amerikalı kadın izleyicinin damarına basmıştı adeta... Grant bir anda "yılın adamı" haline geldi ve tabii film de yılın en çok kâr getiren filmleri arasında yer aldı. 1993'te gelen bu iki bomba, bir anda romantik komedilerin dizginlerini boşalttı.

Romantik komedi yağmuru

Romantik komedilerin saltanatının başladığı bu dönemin ilgi çekici özelliği, birçok romantik komedinin altında, Hollywood'un deneyimli ve kalburüstü yönetmenlerinin imzalarının bulunmasıydı. Ivan Reitman "Dave / Bir

"Fools Rush In"

"Güzel Bir Gün"

"En İyi Arkadaşım Evleniyor"

"Sabrina"

Günlük Cumhurbaşkanı" ve "Six Days, Seven Nights / Altı Gün, Yedi Gece" ile, Norman Jewison "Only You" ile, Fred Schepisi "I.Q." ile, Ron Howard "Speechless" ile, Lawrence Kasdan "French Kiss / Fransız Öpücüğü" ile, Rob Reiner "Amerikan Başkanı" ile ve Sydney Pollack, Billy Wilder'ın filminin yeniden çevrimi olan "Sabrina" ile, romantik komedi kervanına katılan ünlü isimlerdi. "It Could Happen To You / Size De Çıkabilir", "While You Were Sleeping / Sen Uyurken", "Truth About Cats And Dogs", "One Fine Day / Güzel Bir Gün", "Addicted To Love / Aşk Tutkunu", "My Best Friend's Wedding / En İyi Arkadaşım Evleniyor", "Wedding Singer / Evlilik Öpücüğü" ve "Object Of My Affection / Aşkımın Hedefisin"i ise, 90'larda öne çıkan diğer romantik komediler arasında sayabiliriz.

Bütün bu filmlerde, ünlü yönetmenlerin yanısıra, Kevin Kline'dan Nicholas Cage'e, Tim Robbins'ten Uma Thurman'a, Geena Davis'ten Harrison Ford'a kadar birçok A sınıfı oyuncu da boy gösterdi. Hollywood'un, "insan kaynakları"nın bu kadar önemli bir kısmını aynı kanala yöneltmesi, romantik komedilere yönelik ilginin bir başka göstergesiydi.

1993'ten itibaren öylesine çok sayıda romantik komedi çekildi ki, topu topu dört yıl sonra 1997'de "romantik komedilerle dalga geçen romantik komedi" bile yapıldı. Danny Boyle'un yönettiği "A Life Less Ordinary / Olağanüstü Bir Hayat", fabrikatörün kızı ile fabrikada çalışan işçinin arasındaki aşkı anlatan öyküsünden, onların kaderlerini birleştirmeye çalışan meleklere, müziklerinden kamera açılarına kadar her şeyiyle, son derece eğlenceli bir romantik komedi parodisiydi.

Hem geleneksel, hem yenilikçi

90'ların romantik komedilerinin büyük bir kısmı, ana hatlarıyla, romantik komedi sinemasının on yıllardır koruyageldiği karakterlere, öykü akışına ve anlatıma sadık kaldılar. Romantik komedilerin baş karakterleri, her zaman olduğu gibi 90'larda da, peri masallarından fırlayıp gelmişçesine saf ve temizdiler. Nedense, bu baş karakterlerin en az biri, yanlış erkekle veya kadınla birlikteydi, hatta belki de evlenmek üzereydi.

İkisinin arasında, filmin başlarında bir gerginlik ya da en azından bir uyuşmazlık yaratacak kimi kişisel farklılıklar vardı: karakter farklılıkları, amaç farklılıkları ya da ekonomik farklılıklar... Hayatlarında seks diye bir şey yoktu sanki, zira onları ne başkalarıyla ne de birbirleriyle sevişirken görmüyorduk.

Bu karakterler asla aynı anda birbirlerine aşık olup birlikte olmaya karar vermediler. Ya birbirlerinden sözümona nefret ederken, filmin sonunda aslında aşık olduklarını anladılar ya da biri diğerini film boyunca kovaladı ve ancak finalde ikna etmeyi başarabildi.

Bu arada, kadınlar ve erkekler, aşk, seks, arkadaşlık gibi konular, oldukça yüzeysel biçimde, bir "mevzu" oluşturmaya ve perdede başlayıp seyirciler arasında devam edeceği umulan bir "tartışma"ya malzeme sağlayacak kadar işlendi. Ama asla dozu kaçırılmadan... Ve 90'larda da tüm romantik komediler, iyi veya kötü, bol miktarda eğlence ve komedi içerdiler ve mutlu sonla noktalandılar.

İşte 90'ların romantik komedileri, bütün bunların belirlediği hattın dışına çıkmamaya özen gösterdiler. Gerçi, türe ciddi yenilikler getiren birçok film de yine 90'larda çekildi ama romantik komediler, örneğin "aksiyon sineması"nın 90'larda yaşadığı türden köklü bir değişiklik geçirmedi.

Kurallara karşı duydukları bu sadakate rağmen, 90'ların romantik komedileri, konu ve karakter çeşitlilikleri, "liberal" tavırları (lütfen

terimi Amerikan politikası çerçevesinde ele alınız) ve sıkı mizahları ile Billy Wilder sinemasına yakın duruyorlar. İsterseniz 90'lı yılların kimi romantik komedilerine, bir de bu açıdan bakalım: "Amerikan Başkanı", Amerikan Başkanı ile çevre için üst düzeyde lobi yapan bir kadının aşkını anlatıyordu. "I.Q."da Albert Einstein (evet, o Einstein), tonton ve yaşlı arkadaşlarıyla işbirliği yapıp pısırık bir herifle evlenmek üzere olan şirin yeğeni ile geri zekâlı mı dahi mi olduğu pek anlaşılmayan bir tamircinin arasını yapmaya çalışıyordu. "Sen Uyurken"de, banliyö treni gişesinde çalışan bir kız, her gün bilet sattığı zengin bir adama ilgi duydu, ancak hırsızların saldırısına uğrayan o adam komadayken, kardeşiyle işi pişirdi. "Truth About Cats And Dogs / Gözler ve Sözler"de, yakışıklı bir çocuk bir kızın sesine vuruldu ama çirkin olduğunu düşünen kız, onun karşısına, kendisinden daha az zeki ve kültürlü, ama çok daha güzel komşusunu çıkardı. "Aşk Tutkunu", kendilerini terk eden eski sevgilileri birlikte olmaya başlayan bir kadınla bir erkeğin birbirine aşık olmasının öyküsüydü. "Aşkımın Hedefisin"deki genç kız ise ev arkadaşı olan eşcinsel bir erkeğe aşık oldu. Einstein'dan Amerikan Başkanı'na kadar uzanan bu yelpaze, 90'ların romantik komedisinde yaşanan konu ve karakter çeşitliliği ile "liberalliğin" boyutları hakkında bir fikir veriyor sanırım.

90'ların romantik komedilerinin bir başka özelliği, istisnalar bir yana, en kötülerinin bile "komedi" açısından başarılı olmaları ya da en azından "doğru" yerde durmaları, yani fiziksel bir komedi anlayışından ve "slapstick" esprilerden çok, daha incelikli ve zekice bir mizaha yaslanıyor olmalarıydı.

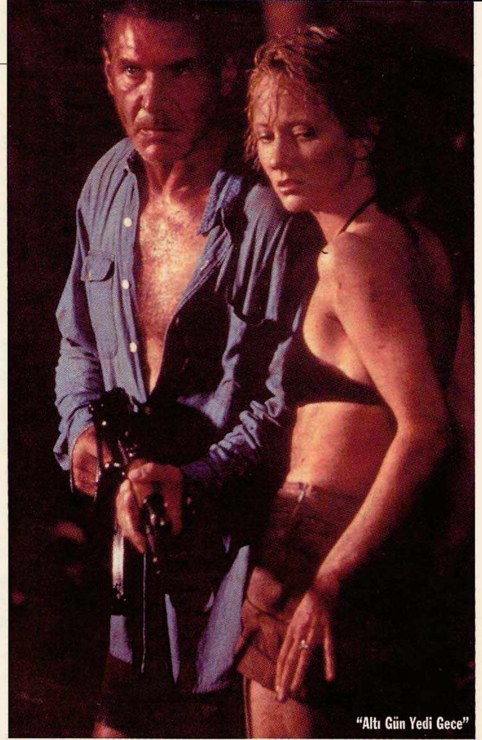
Bu romantik komedilerin önemli bir kısmı, yapımcılarını hayal kırıklığına uğratmadı. Ancak her ne kadar gişe başarısı açısından durum iyiyse de, bu film bolluğunda belli bir düzeyin korunduğunu söylemek çok güç... "Fools Rush In" ve "Seni Beklerken" gibi türün oldukça kötü örneklerinin ve "Only You" ve "Speechless" gibi sayısız vasat filmin yanısıra, birkaç "çok iyi" film ve daha da az başyapıt saymak mümkün...

Daha önce bahsettiğimiz "Özel Bir Kadın" ve "Yeşil Kart"ın dışında "En İyi Arkadaşım Evleniyor", "Fransız Öpücüğü", "Aşkımın Hedefisin", 90'ların romantik komedileri arasında öne çıkanlardı. Hepsinin gücü aynı yerlerden geliyordu aslında: çok eğlenceli bir öykü, bol miktarda yeni buluş ve mükemmel oyunculuklar.

Başyapıt olarak ise "Sevginin Bağladıkları"nın yanına, Griffin Dunne'un "Aşk Tutkunu"nu ekleyebiliriz. Daha önce yazdığımız bir yazıdan alıntı yapacak olursak "'Aşk Tutkunu', öyküsü, karakterleri, derinliği, aşka karşı takındığı ikili tavrı, içerdiği seks dozu ve romantik komedilere hakim sade anlatımı altüst eden üslubuyla, türe o kadar çok yenilik getiriyor ki, karşımızda neredeyse bu türe ait olmayan bir film duruyor. (...) Senaryo, ince bir espri anlayışı ile daha fiziksel, 'slapstick' türü mizahı, her ikisini de tam kıvamında kullanarak, son derece zeki ve hınzır biçimde biraraya getiriyor. Öykünün merkezindeki dört karakterin her birinin tutarlı ve gerek 'aşk', gerekse 'hayat' hakkında farklı duruşları temsil edecek biçimde çizilmesi, filmi zenginleştiriyor. Bütün bunların yanısıra (...) bir filme fazla gelecek kadar çok sayıda unutulmaz sahne de cabası..."

90'lar, romantik komediler konusunda henüz son sözünü söylemiş değil... 90'larda romantik komedi perdesini açan isimler, 90'ların romantik komedilerine noktayı koyacakmış gibi görünüyor: "Özel Bir Kadın"ın yönetmeni Garry Marshall yine Richard Gere ve Julia Roberts ile, "The Runaway Bride"ı çekmeye hazırlanıyor. "Sevginin Bağladıkları"nın senaristi ve yönetmeni Nora Ephron'un yazıp yönettiği ve başrollerinde yine Tom Hanks ve Meg Ryan'ın yer aldığı "You've Got Mail" ise 1998 sonunda Amerika'da gösterime girecek.

Ve öyle görünüyor ki, 90'lar, romantik komediler için, bir "altın çağı" olmasa bile, "yeniden doğuş" ve "gelişme" yılları olarak sinema tarihine geçecek. ■

"Altı Gün Yedi Gece"

"Only You"

EN İYİ 5

Özel Bir Kadın
(Pretty Woman)
Y: Gary Marshall. 1990.

Yeşil Kart
(Green Card)
Y: Peter Weir. 1990.

Sevginin Bağladıkları
(Sleepless In Seattle)
Y: Nora Ephron. 1993.

Fransız Öpücüğü
(French Kiss)
Y: Lawrence Kasdan. 1995.

Aşk Tutkunu
(Addicted To Love)
Y: Griffin Dunne. 1997.

EN KÖTÜ 5

Bir Günlük Başkan
(Dave)
Y: Ivan Reitman. 1993.

Only You
Y: Norman Jewison. 1994.

Sabrina
Y: Sidney Pollack. 1995.

Fools Rush In
Y: Andy Tennant. 1997.

Seni Beklerlen
(While You Were Sleeping)
Y: Jon Turteltaub. 1995.

"Speed"

Hayalgücünden Başka Sınır Yok

"Harekette bereket vardır" düsturunu benimseyen aksiyon sineması, 90'lı yılların açık arayla en popüler türü olmayı başardı. TUNA ERDEM

Son sekiz yılda hem en çok ürün veren, hem de en çok izleyici toplayan film türü, aksiyon oldu. 90'larda altın çağını yaşayan aksiyon, görece yeni bir tür. Bilgisayar teknolojisinin son on yılda ışık hızında gelişerek özel efektlerin çağ atlamasına neden olması ve sinema endüstrisindeki oluşumların, "üstünyapım" adı verilen devasa bütçeli filmleri olanaklı kılması sayesinde hayat buldu aksiyon sineması. En büyük, en hızlı, en gürültülü, en hareketli olmayı hedefleyen türün temel özelliği abartı ve aşırılık. Patlamalarından kahramanlarına, arabalarından silahlarına, tehlikenin büyüklüğünden, son dakika kurtarışlarının kıl payına kadar her şey "yaşamdan daha büyük" aksiyon sinemasında. Gerçekten de aksiyonu bir abartı sanatı olarak tanımlamak mümkün. Anlamını aşırılıkta bulan, aynı cümleyi fısıldamakla bağırmak arasında ciddi bir anlam farkı olduğunu gösteren, alışılageleni çığırından çıkararak yabancılaştıran, gerçeklere alenen meydan okuyan bir tür aksiyon. Epik boyutlu sinema geleneğini mantıki sınırlarına kadar götüren, anti-realist bir bakışla yoğrulan, son sürat ve doludizgin ilerleyen bu türde, her film bir öncekini gölgede bırakıyor, stüdyolar "tüm aksiyonları bitirecek aksiyonu" çekme yarışına tutuşmuşçasına aşırılık dozunu geometrik olarak artırarak ilerliyor. 2000 yılına vardığımızda tür, son muhteşem patlamasını da gerçekleştirerek "süpernova"ya erişeceğe benziyor.

Gerçekten de 90'lar boyunca aksiyon bize neler göstermedi neler. "True Lies" (Gerçek Yalanlar, 1994) sayesinde otel lobilerinde at üstünde motosikletlileri kovalayan kahramanlarla karşılaştık; "Mission Impossible" (Görevimiz Tehlike, 1996) sağ olsun, Manş denizinin altındaki tünele dalıp, ekspres trenin peşine düşen bir helikopterle karşılaştık, "Golden Eye"ın (Altın Göz, 1995) yüzü suyu hürmetine, James Bond'un uçurumdan atlayıp, önünden geçen uçağı yakalayıverdiğine inandık. "Leathal Weapon" (Cehennem Silahı) dörtleyince de gökdelenin bir ucundan girip öbür ucundan sapasağlam çıkan arabalarla karşılaşmamıza şaşmadık. Devasa barajlardan aşağı atlamalar hem "The Fugitive" (Kaçak, 1993) hem de "Altın Göz"de karşımıza geldiğine bakılırsa, vaka-i adiyeden sayılıyorlardı. Uçak kanadında dövüşe tutuşmak ise neredeyse aksiyonun olmazsa olmaz koşuluna dönüşmüş bulunuyordu. Kısacası gerçekleri iplemeyen aksiyon sineması hayal gücünden başka sınır tanımıyordu.

Bütün türler aksiyona hizmet etti

Polisiye, western, gangster, casusluk, felaket ve savaş filmleri gibi, içinde bol hareketin bulunduğu, gözden düşmeye yüz tutmuş tüm türlerin kalıpları devşirilerek aksiyon türüne katık edildi. Tüm bu türleri içeren ve abartarak aşan aksiyon sinemasından 90'larda, "Dante's Pe-

ak" (1997), "Volcano" (1997), "Twister" (1996) gibi felaket türüne daha yakın örnekler de izledik, "Hunt for Red October" (1990), "Crimson Tide" (1995) gibi savaş filmlerinin sularına yelken açan aksiyonlarla da karşılaştık, casusluk türüne yaklaşan "Mission Impossible" (1996), "The Saint" (1997) ve Bond filmleri gibi aksiyonlar da gördük, "The Rock (1996), Con Air (1997), "Face/Off" gibi hapishaneden kaçış alt türüne selam çakan aksiyonlar da seyrettik. Hatta korsanlar çağını anımsatan "Cutthroat Island" (1995), silah icat olup mertlik bozulmadan önceki dönemi anan "The Mask of Zorro" (1998) gibi aksiyonlar da beyazperdeye yansıdı. Gelgelelim aksiyonun kanının en iyi uyuştuğu tür bilimkurgu oldu; zira gerçeklerden kopmanın, uçuk ve kaçıklığın en yenir yutulur olduğu çerçeveyi bilimkurgu sunmaktaydı. Dolayısıyla 90'lar da "Robocop 2 (1990) ve "Robocop 3"(1996) "Terminator 2" (1991), "Demolition Man" (1993)," Judge Dredd" (1995), "Total Recall" (1990), "Waterworld" (1995), "The Fifth Element" (1997), "Face/Off" (1997), "Armageddon" (1998), "Batman" serisi gibi kimi bilimkurguyla flört eden, kimi ise düpedüz çiftleşen aksiyon örnekleriyle karşılaştık. Ancak hangi türe daha yakın durursa dursun tüm aksiyon filmleri, komediyle yoğrulmuş, mizahla bezenmiş olarak geldi karşımıza. Aksiyon sineması başta kendisi olmak üzere hiçbir şeyi ciddiye almıyor, her şeyle dalgasını geçiyordu. Aksiyon kahramanlarının elinde parodi, en az mermiler kadar etkili bir silaha dönüşüyordu. Kahramanların can derdine düşmek yerine işi şakaya vurmaları, tehlikelerle dalga geçmeleri, becerdikleri işlerin olanaksız oluşunu herkesten önce "ti"ye almaları adettendi. Aksiyon kahramanları batının en hızlı silah çeken, erkekliğin onda dokuzunu en iyi beceren kişiler olmakla kalmıyor, lafı gediğine oturtma, kendilerini, düşmanlarını, tehlikeleri alaya alan tek cümlelik espriler fırlatma konusunda da uzman oluyorlardı. Öyle ki, aksiyon sinemasının son muhteşem kahramanı Arnold Schwarzenegger, "güven bana", "yaşamak istiyorsan beni izle", "döneceğim" gibi kısa ama hem kendinle, hem de filmle dalga geçen cümlelerle bile güldürmeyi ve ünlenmeyi başardı.

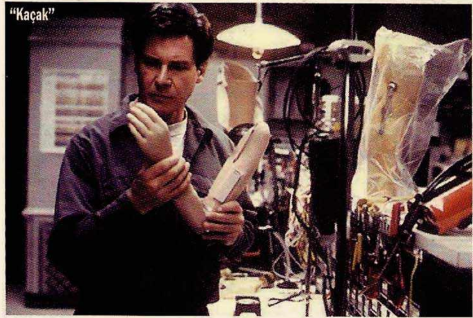
Görsel şölen

Aksiyon, grafik anlatım diye anılan anlatım tarzını yani, görselliği öykülemenin önüne geçiren bir anlatımı benimseyen filmlerden oluşuyor. Dramatik yapının yerine görsel şölen konuyor. Aksiyon sinemasının imzası sayılan patlamaların neden ve nasıl olacağı değil, ne derece görkemli olacağı önemli örneğin. Bu patlamalar, heyecan veya gerilim yaratmak için değil, tersine ses ve ışık gösterisi ya da havai fişek şovunun etkisini bırakmak için yer alıyorlar. Patlama sahnelerinin nefes kesen görüntüleri olay örgüsünü delip geçiyor, olayların akışını durduruyor ve filmden bağımsız bir görsel an olarak tadının çıkarılması bekleniyor. Aynı nedenle havaya uçan binaların mimari özellikleri, binadan kurtulan veya kurtulamayan kahramanlardan daha önemli addediliyor. Dış yüzeyi camla kaplı gökdelenler, patlamaya eşlik edecek sırça yağmurunun görsel çekiciliği yüzünden tercih sebebi sayılıyorlar. Ünlü binalar, ünlü yıldızlar kadar önem kazanıyor. Empire State binası, tüm simgesel yüküyle Özgürlük Anıtı, Beyaz Saray, Taj Mahal gibi ünlü ve görkemli binaları yerle bir etmeye doyamıyor aksiyon filmleri. Tarihi binalar da hem görkemli, hem ünlü oluşları, hem de binlerce yıldır ayakta durmalarına karşın bir anda havaya uçabilirliklerinin yarattığı etkiyle, patlamaların favori mekanlarına dönüşüyor. "Altın Göz"de yerle bir olan St. Petersburg'un tarihi köprü ve heykelleri, "Double Team"in (İkili Takım, 1996) sonunda uzun uzadıya yanıp kül olan ünlü Roma Koliseum'u bu yolda heba olan ören yerlerinden sadece ikisi. Keza, grafik anlatım gereği, kötü adam ile iyi adam dövüşe tutuştuğunda kimin galip geleceği değil, dövüşün görsel estetiği önem kazanıyor. Nitekim aksiyon filmlerinde dövüşler, birer dans sahnesiymişçesine özenli bir koreografiyle yaratılıyorlar. Bu anlamda aksiyonun başka bir hareketli ve ölü türün, müzikal sinemanın da mirasına göz koyduğu söylenebilir. Gerçekten de ister yavaş çekimde "slow dans" yapan mermiler olsun, ister "strob" ışık altında sert ve ani darbelerinin tekno ritmine uysun, ister Uzak Doğu dövüşlerinin tereyağından kıl çekercesine birbirine bağlanan bale hareketleri olsun, dövüşler dövüş olmanın ötesine geçerek birer dans gibi algılanmayı bekliyorlar aksiyon filmlerinde.

Teknoloji harikaları: silahlar, arabalar vs.

Teknolojinin son örneği her tür silah, alet ve edevat da, aksiyon sinemasında işlevselliklerinin çok ötesinde bir öneme haiz kılınıyor ve fetişlere dönüştürüyorlar. Hayranlık uyandırıcı silahlar uzun uzadıya kullanım özellikleri sayılıp dökülerek, ayrıntı planda kamera tarafından neredeyse okşanarak birer fetiş objesine, plastik birer ögeye dönüştürülüyor, bu görsel ağırlıklı türün heykelleri olarak boy gösteriyorlar. Bazukalar, alev makineleri, üzerlerinde kocaman dijital saatleriyle envai çeşit bomba, nükleer silahların her çeşidi, özellikleri uzun uzadıya sıralanarak ve kamera tarafından okşarcasına beyazperdeye yansıtılarak boy gösteriyor, "Eraser"ın "neredeyse ışık hızında" mermi atan silahı, "Under Siege"in uydu aracılığıyla deprem yaratabilen ışın tabancası, "True Lies"ın fütursuzca patlatılıveren atom bombası, "Fair Ga-

"Batman Daima"

"Kaçak"

"Gerçek Yalanlar"

"Dağcı"

me'"in (Dürüst Oyun) ısıya duyarlı dürbünlü tüfekleri, gerçek ile gerçek dışının ayrıştırılamadığı bir teknoloji harikası galerisi gibi gözümüzün önünde arzı endam ediyor, her fırsatta James Bond'un Q'sunu anımsatıyor. Uçaklar, arabalar, helikopterler, denizaltılar, tırlar, tankerler, sürat motorları ve motosikletler bu hareketli türün olmazsa olmaz hareket nesneleri olarak aşırı önem kazanıyorlar.

"Yarın Asla Ölmez"in uzaktan kumandalı BMW marka arabasını, "Hunt for Red October"ın sessiz denizaltısı, "Speed"in otobüsü, "Speed 2"nin gemisi, "True Lies"ın dikine kalkabilen uçağı gibi nice ulaşım aracının içinden çok, dışında, altında, üstünde dolaşmalar, son sürat otobanda giderken arabadan arabaya atlamalar, tramvayın arakasına tutunan çocukların fütursuzluğuyla tek eliyle uçak kanadına yapışıp yol almacalar gırla gidiyor. Tabii aksiyon ayakları yere basmayan, uçuk kaçık bir tür olduğundan en çok da uçaklar kullanılıyor.

En son teknolojinin ürünü bu araçların yanı başında ise yine sırf gözümüzü okşasın diye balta girmemiş ormanların vahşi hayvanları yer alıyor. "Jurassic Park"ın dinozorları, "Silici"nin timsahları, "İkili Takım"ın kaplanı ve "Twister"ın uçan ineği, hayvanlar aleminin aksiyon sinemasındaki temsilcileri arasında yer alıyor.

Aksiyon kahramanları da abartı ve aşırılıktan paylarını alıyorlar. Batman gibi şizofrenik yarasa adamlar, James Bond gibi smokinini buruşturmadan kanlı dövüşlere katılanlar, "Terminator 2"deki gibi makineler kahraman olarak çıkıyor karşımıza.

Post feminist iklim

Göze hitap etmeyi amaçlayan bu filmlerde illa ki bir de kadın bulunuyor elbette. Gerçi 90'larda kadınlara da güzelliklerini sergilemekten başka işler düşüyor aksiyon sinemasında; hatta Bond kızları bile işe yarıyor ve dövüşüyorlar. "Speed" (1994) ve "Speed 2: Cruise Control"da (1997) Sandra Bullock, "Mission Impossible"da Emmanuelle Beart, "The Specialist"de (1994) Sharon Stone, "Eraser"da Vanessa Williams, "The Saint"de Elisabeth Shue, "The Peacemaker"da Nicole Kidman, "Dante's Peak" ve tabii ki "Terminator 2"de Linda Hamilton, "Cehennem Silahı"nda Renee Russo, "Fair Game"de Cindy Crawford, "Conspiracy Theory"de Julia Roberts bir yandan göz kamaştırırken bir yandan da erkek kahramana ayak uydurmayı ve az da olsa işe yaramayı beceriyorlar. Gelgelelim, 90'ların post-feminist iklimi bile "Barbwire"daki (Bana Bebek Deme) Pamela Anderson Lee ile "Long Kiss Goodnight"daki (İyi Geceler Öpücüğü) Geena Davis dışında hiçbir kadının bir aksiyon filminde başrol üstlenmesine yetmiyor.

1990 ile 1998 yılları arsında çekilen iki bine yakın aksiyon filmi, "Die Hard" "Leathal Weapon" gibi unutulmaz serilerin, "Face/Off", "The Fugitive" , "Terminator 2", "Speed", "The Rock", "Total Recall" gibi nitelikli filmlerin, John Woo, James Camaron, Jan De Bont gibi başarılı yönetmenlerin, Arnold Schwarzenegger, Sylvester Stallone, Pierce Brosnan, Bruce Willis, Mel Gibson, Nicolas Cage, Jean-Claude Van Damme, George Clooney, Steven Seagal, Harrison Ford, Sean Connery gibi aksiyon ustası oyuncularının sinema tarihinde yerini almasına katkıda bulunurken, "Air Force One", "Red Corner", "Speed 2" gibi akıllara ziyan örnekler de verdi. Belki 2000'e varmadan "tüm aksiyonları sona erdirecek aksiyon" filmi çekilir ve hudut tanımayan bu tür de popüleritesinin sınırlarıyla tanışır. Şimdilik görünen o ki aksiyon sineması, "Speed"in durursa patlayacak otobüsü gibi son sürat, önüne çıkan gerçeklik ilkesini ezip geçerek ve haz ilkesinden güç alarak aşırılığın sınırlarını aramaya devam ediyor. ■

EN İYİ 5

1. Zor Ölüm 2/3
(Die Hard 2/3)
Y: Renny Harlin. 1990 /
Y: John McTiernan. 1995

2. Cehennem Silahı 3/4
(Lethal Weapon 3/4)
Y: Richard Donner. 1992 /
Y: Richard Donner. 1998

3. YüzYüze
(Face/Off)
Y: John Woo. 1997

4. Kaçak
(The Fugitive)
Y: Andrew Davis. 1993

5. Gerçek Yalanlar
(True Lies)
Y: James Cameron. 1994

EN KÖTÜ 5

1. Air Force One
Y: Wolfgang Peterson. 1997

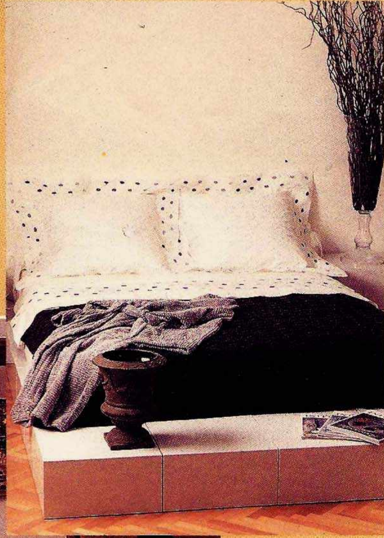
2. Speed 2
Y: Jan de Bont. 1997

3. Chain Reaction
Y: Andrew Davis. 1996

4. Peacemaker
Y: Mimi Leder. 1997

5. Çakal
(The Jackal)
Y: Michael Caton-Jones. 1997

Aradığınız yüksek kalite için tüm seçenekler...

SANAT ODASI

LES BRAS DE MORPHEE

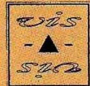

Catherine Memmi
PARIS

ESTEBAN
parfums pour la maison

CARRARA

ottomania

Forum Dekorasyon ve Tic. A.Ş. Mim Kemal Öke Cad. N:3 D:1 Nişantaşı - **İSTANBUL** Tel:(212) 233 52 25 Fax:(212) 225 06 70

crema

"Sweet Heart"

14 Şubat Sevgililer Günü.

Crema, kutlama paketleriyle özel günlere, doğum günü ve yıldönümlerinize heyecan katıyor. Değişik sandviçleri, salataları, kanepeleri, pastalarıyla davet ve toplantılarınızda unutulmayan birliktelikler yaşatıyor.

Crema, bir lezzet galerisi.

Aromalı zeytinyağları, ev reçelleri, peynir çeşitleri ve her türlü yemek malzemesiyle Crema, benzersiz lezzetler sunuyor. Özel yemek derslerine katılanları ise, farklı mutfaklarda yolculuğa çıkarıyor.

Crema'nın Sevgililer Günü için size özel sürprizleri var:

Türkiye'de ilk defa yapılan Orkide Reçeli-- ya da Kalp Şeklinde Makarna'lar gibi...

Crema, lezzet düşlerinizi gerçeğe dönüştürmek için Nişantaşı'nda sizi bekliyor.

VAKKO Superfine

"Bu seçkin çikolata, Crema'da"

STATÜ

crema

ZEZA GIDA ÜRETİM TİCARET LTD. ŞTİ.
Şakayık Sokak No: 51 Nişantaşı 80220 İstanbul
Tel: (0212) 219 39 31 Faks: (0212) 246 30 67